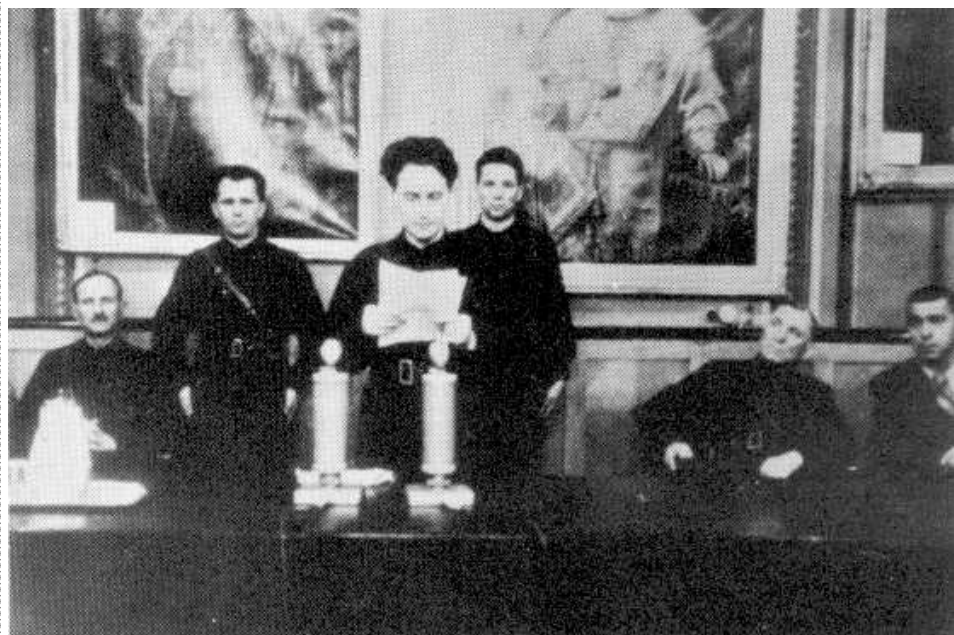

80 de ani de la Diktatul de la Viena - 30 august 1940 -

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

9 octombrie 1940. Discursul lui Horia Sima, vice-președinte al guvernului, în aula Liceului Andrei Șaguna din Brașov, denunțând atrocitățile maghiare din Ardealul de Nord

Se împlinesc zilele acestea 8 decenii de la unul dintre cele mai tragice evenimente pe care poporul român le-a trăit în secolul XX: cedarea forțată a Ardealului de Nord și ocuparea sa de către Ungaria, realitate tristă ce a durat 4 ani, acoperind aproape întreaga perioadă a celui de-al doilea război mondial. Evenimentul de la 30 august 1940 a rămas în istorie cu numele care-l definește cel mai bine: „Diktatul de la Viena” (capitala Austriei, unul dintre centrele culturii mondiale, n-ar fi meritat să fie asociată acestui eveniment nefericit...)

... Vara anului 1940. Politica iresponsabilă a regelui Carol al doilea a dus țara la dezastru. Contestat masiv pe plan intern și complet izolat pe plan internațional, regimul carlist (a cărui politică externă a fost multă vreme condusă de masonul filsovietic Nicolae Titulescu) a lăsat România fără apărare în fața dușmanilor săi care râvneau la bucăți din trupul țării. După înfrângerea Franței și retragerea de pe continent a Angliei, Germania rămâne stăpână în cea mai mare parte a Europei și hotărăște să dea satisfacție aliaților revizionști, Ungaria și Bulgaria, dar și Uniunii Sovietice (devenită „prieteni” de ultim moment). Preocupat până în ultimul moment doar de salvarea puterii sale, regele Carol decide cedarea fără luptă a mai multor teritorii românești - Basarabia, Bucovina de nord, Transilvania de nord și Cadrilaterul - în condițiile fixate sau acceptate de Germania și

argumentare sau negociere. După câteva zile ostașii români părăsesc teritoriul cu ochii în lacrimi, lăsând în urmă o populație românească fără apărare în fața ocupantului.

Teritoriul cedat cuprindea 43.000 km pătrați, cuprinzând actualele județe Satu Mare, Sălaj, Maramureș, Bistrița-Năsăud, Harghita și Covasna și cea mai mare parte a actualelor județe Bihor, Cluj și Mureș. În afara de zona secuiască, românii erau net majoritari în teritoriul cedat, fiind mai peste tot în număr dublu sau chiar triplu față de unguri.

Imediat după retragerea armatei române, pe măsură ce armata maghiară înainta, formațiunile paramilitare ungurești s-au dedat, pe tot parcursul lunilor septembrie și octombrie, dar și după aceea, la numeroase acte barbare împotriva populației românești, acte tolerate de autoritățile maghiare și de multe ori îndeplinite cu concursul acestora. Au putut fi identificate 22.713 acte de agresiune împotriva românilor: aproape 1.000 de români au fost uciși (masacrele de la Ip și Trăsnea din județul Sălaj fiind cele mai cunoscute), numeroase arestări abuzive, bătăi și schingiuri, devastări colective și individuale, profanări și demolări de biserici etc (cifrele sunt asumate de raportul oficial al comisiei mixte germano-italiene de investigare a abuzurilor maghiare). Atrocităților cuprinse în acest sumbru bilanț aveau să li se adauge altele și altele în anii următori până la eliberarea Ardealului de nord în octombrie 1944. Între cri-

ținutul Herța, răpit total abuziv de către bolșevici.

La 30 august 1940, la palatul Belvedere din Viena (Austria fusese anexată Germaniei în 1938, cu asentimentul unei mari părți a populației austriece), Germania și Italia impun României cedarea Transilvaniei de Nord în favoarea Ungariei. Delegației române i se pune în față o hartă cu noile frontiere, fără niciun drept de

mele și abuzurile săvârșite la retragerea armatei maghiare din Ardeal cel mai cunoscut este masacrul de la Moisei, Maramureș.

Regimul de teroare instaurat în Ardeal avea ca scop intimidarea populației românești pentru ca aceasta să accepte maghiarizarea, promovată ca politică de stat, sau să plece în România schimbând astfel proporția etnică în favoarea maghiarilor. În afara armatei și administrației, retrase în septembrie 1940, foarte mulți români au fost expulzați de statul maghiar sub diverse pretexte sau au fugit de arestare și de persecuțiile care-i amenințau. S-a urmărit în mod special alungarea intelectualilor români, a personalităților culturale, a luptătorilor pentru Unirea din 1918, a tuturor factorilor activi de menținere a identității românești. Numărul total de români care s-au refugiat din Ardealul ocupat s-a ridicat la 220.000 (atât familia tatălui meu, cât și familia mamei mele s-au aflat printre refugiați, părăsind Maramureșul pentru Timișoara, respectiv Arad).

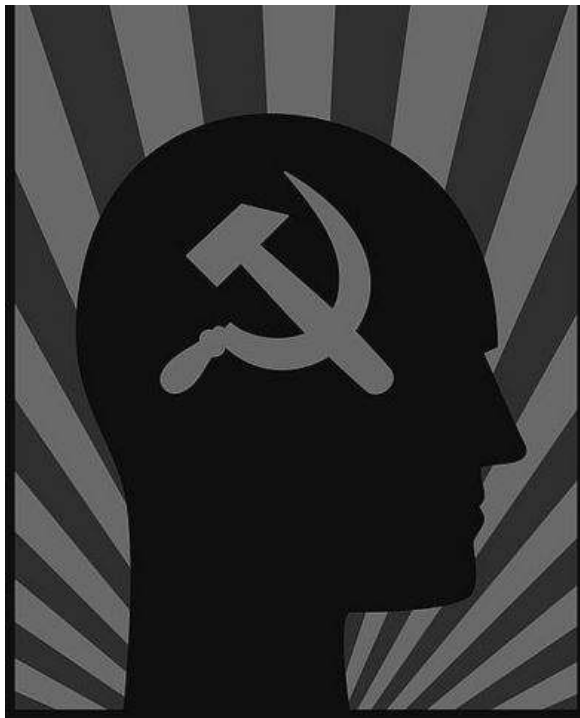
În afara persecuțiilor directe împotriva persoanelor de etnie română, autoritățile maghiare de ocupație au recurs la persecutarea economică a românilor și a instituțiilor românești prin desființarea majorității școlilor cu limbă de predare română, interzicerea cvasitotală a publicațiilor românești, numeroase confiscări de bunuri etc. În afara celor care au fost duși pe front, un număr foarte mare de bărbați români au fost concentrați în batalioanele de muncă forțată (munka-szazad) unde au supraviețuit în condiții foarte grele (fiind de multe ori supuși umilințelor și batjocurii), lăsând în același timp familiile fără sprijin perioade îndelungate.

O țintă specială a persecuției au constituit-o Bisericele românești, singurele instituții naționale rămase să apere ființa neamului. Românii din Ardealul cedat erau de confesiune greco-catolică (76 %, adică 1.060.000 suflete) și ortodoxă (24%, adică 340.000 suflete). Pentru slăbirea celor două instituții statul maghiar a recurs la mai multe manevre administrative: nerecunoașterea episcopiiilor înființate după 1918, desființarea de parohii, comasarea de protopopiate, încercarea de trecere a unor parohii în subordinea ierarhiei maghiare, expulzarea multor clerici cunoscuți pentru atitudinea lor dărză. În dezlănțuirea dementă din primele luni de ocupație au fost dărâmate mai multe biserici românești, în special în secuime: cele greco-catolice de la Borsec, Ditrău (jud. Ciuc), Aldea, Biborțeni, Merești, Ocland (jud. Odorhei), Panet (jud. Mureș) precum și cele ortodoxe de la Boroșneul Mare, Căpeni, Comandău (jud. Trei Scaune), Vârghiș, Racoșul de Sus (jud. Odorhei) etc. Numeroase arestări, încercări de intimidare,

[continuare în pag. 2](#)

Clișeele progresismului: studiu de caz

BOGDAN MUNTEANU

Însăși denumirea de „progresism” denotă faptul că această ideologie are nevoie în permanență de un termen de referință. Nu poți fi progresist la modul absolut, ci doar *în raport cu ceva*. Iar acel *ceva* este în primul rând tradiția în general și religia în particular. Acestea sunt elementele despre care progresiștii din toate vremurile au considerat că ar sta în calea înfăptuirii minunatei lor utopii: o societate croită la modul perfect, ca rezultat al măsurilor de inginerie socială menite să edifice un „om nou”, complet desprins de ceea ce este considerat un balast și sursă a inechităților sociale ivite de-a lungul timpului. Cu alte cuvinte, tot ce a apărut în societate ca o dezvoltare firească, organică, trebuie lepădat și înlocuit cu o realitate artificială, născocită de mintea ideologilor progresului neconținut.

E drept, în decursul acestui marș prin secole de istorie, și progresiștii de ieri pot ajunge pe lista neagră a celor de azi. Astfel, valul de isterie cu pretext anti-rasist care a cuprins în acest an o parte a Statelor Unite și-a revărsat furia până și asupra statuiilor a doi președinți americani, la vremea lor simboluri

ale progresului și deschizători de drumuri în privința unui sistem politic democratic: e vorba de George Washington și Thomas Jefferson.

Vedem așadar că totul e relativ, că singurele repere absolute pe care ni le propune „progresismul” țin de viziunea utopică a unui viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat. Pentru înfăptuirea sa nu mai contează nici înaintemergătorii propriei cauze, care la o adică sunt dați la o parte dacă împrejurările o cer. Acest fapt constituie, firește, și un avertisment implicit pentru progresiștii de azi, care pretind a sluji cauza cu atenție la nuanțe și printr-o atitudine la prima vedere mai moderată.

În acest spirit se dorește a fi punctul de vedere expus în articolul lui Ovidiu Raețchi (scriitor și deputat PNL) „BOR vs. Academia Română. Cât de moderne sau de depășite sunt instituțiile «venerabililor»?”. Încă din debutul articolului dl. Raețchi evocă o anumită utilitate a celor două instituții conservatoare, „care verifică și pun sub semnul întrebării progresul, pentru că acesta, deși inevitabil și esențialmente bun, poate degenera în variante nevrotice (iacobinismul sau bolșevismul).”

Deja titlul și primul paragraf al textului mustesc de clișee specifice progresismului. Acesta e considerat în mod indiscutabil drept esențialmente bun, mai puțin variantele sale „degenerate”. Numai că, trebuie spus, de acestea sunt legate imense hecatombe aduse pe altarul progresismului dincolo de orice nuanțe. Căci, dacă nu ar fi avut loc Revoluția Franceză și Comunismul cu schimbările lor violente, atunci un progresism de natură moderată, care în loc de argumentul forței ar fi încercat să lupte cu forța argumentului, nu s-ar fi putut impune în fața unor „gardieni” ai tradiției și valorilor perene, reprezentați simbolic de Biserică și Academie.

Chiar și titlul pe care îl alege dl. Raețchi este tribut ar clișeelelor de care vorbeam: cele două instituții considerate ale „venerabililor”, cu termenul pus în ghilimele, denotă limpede ce nuanță semantică este avută în vedere. Nu e vorba de oameni care inspiră un profund respect și considerație datorită poziției sau valorilor pe care le reprezintă, ci mai degrabă datorită vârstei lor. Îi stimăm pentru ce-au fost odată, chiar dacă sunt depășiți de vremuri, pare a ne spune dl. Raețchi printre rânduri. Cu subtextul că ei

nu vor mai fi oricum multă vreme printre noi, așa că un atac frontal nu-și are sensul, fiind mai oportună tactica pașilor mărunți. Progresismul mai poate să aștepte și să încerce eventual să canalizeze dezbaterile de idei pe propriul fâgaș, pentru ca atunci când „venerabili” de azi nu vor mai fi, cei de mâine să fie mai maleabili și mai compatibili cu ideea progresistă.

Dar să urmărim mai departe firul argumentației din articolul în cauză. Deși de la bun început concede celor două instituții fundamentale în orice stat serios o importanță reală și un rol pozitiv pe scena socială, autorul devine imediat selectiv și chiar discriminator (ca progresist!). Anume, susține domnia sa, acel rol s-ar potrivi mai degrabă în societățile avansate, înțelegând prin aceasta implicit democrațiile occidentale. În schimb, aceste instituții ar constitui adevărate „pietre de moară” de gâtul societăților care ar fi chemate să se dezvolte într-un mod mai accelerat. Aici nu ar trebui să mai aibă loc dezbateri, ci ele ar face bine să urmeze orbește și necondiționat calea occidentală. Într-o singură idee avem iarăși clișee peste clișee asociate cu progresismul. Despre ce fel de dezvoltare e vorba? Economică? Socială? Ideologică? De fapt nici nu contează, căci în progresism totul vine la pachet. Întrebarea firească, aceea dacă o societate care respectă valorile religioase e cu adevărat incompatibilă cu dezvoltarea economică, pare să nu și-o mai pună nimeni. Iar faptul că tradiția și religia sunt considerate bolovani în calea progresului nu trebuie să ne mai mire, căci e tocmai ideea fundamentală a acestei ideologii, pe care am disecat-o la început.

Firește, privită din perspectiva progresismului și a d-lui Raețchi, tradiția și religia care merită cât de cât respectate trebuie să fie cele „cuminți”, servile și „aggiornate”. Nu care cumva să credem că ar putea fi valabile și alte repere: „În România, însă, „tradiție” poate fi și Nae Ionescu, poate fi și Corneliu Zelea Codreanu – un întreg curent cultural ciuful și sângeros, care nu conduce decât într-o fundătură istorică, pentru că nu propune, în fond, decât o supărare adolescentină pe lume și o umflare în pene lipsită de fundament.”

Ce să mai zici? Invocarea marotei legionare era cât

continuare în pag. 3

80 DE ANI DE LA DIKTATUL DE LA VIENA - 30 AUGUST 1940 -

inclusiv agresiuni fizice au avut loc asupra unor preoți români, precum și atacuri și devastări ale unor instituții religioase românești. Episcopul greco-catolic de Cluj-Gherla, Iuliu Hossu a fost de două ori ținta unor atentate nereușite, sediul Episcopiei a fost devastat, episcopul scuipat și insultat. Au fost uciși mai mulți preoți români; un asasinat monstruos care a zguduit opinia publică a fost uciderea bestială a protopopului ortodox de Huedin, Aurel Munteanu.

O altă țintă privilegiată a persecuției horthyste au constituit-o membrii Mișcării Legionare, cunoscuți ca luptători dârji pentru cauza românească. Astfel, Comandantul Horia Sima, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, în cuvântarea sa radio-difuzată de la Brașov din 9 octombrie 1940, a prezentat mai multe cazuri de legionari uciși, în contextul valului de atrocități anti-românești din Ardealul cedat. Comandantul Horia Sima a exprimat „strigătul de durere din Ardealul suferinței milenare”. Cei mai mulți însă dintre legionarii

activi din zona cedată s-au refugiat în România, participând cu entuziasm în primele luni la construcția Statului Național Legionar, pentru ca apoi să intre într-o nouă prigoană, cea antonesciană. Câteva nume de legionari originari din Ardealul de nord: Victor Silaghi, Ioan Gherasim, Mitrofan Fetie, preot Teofil Băliban, preot Ioan Bărdaș, Dumitru Chindriș.

Un capitol aparte al abuzurilor săvârșite de ocupația maghiară a fost deportarea evreilor. După ce, în 1940, cea mai mare parte a populației evreiești din Ardealul de nord nu și-a ascuns sentimentele pro-maghiare, situația s-a schimbat pe parcurs. Guvenul ungar, în special în 1944, a luat măsuri dure contra evreilor, în numele politicii rasiste inspirate de Germania. Mulți evrei s-au salvat fugind în România, unii dintre ei ajungând apoi în Palestina. Cea mai mare parte însă au fost strânși în ghetouri și apoi deportați în lagărele naziste de unde majoritatea nu s-au mai întors. Este însă foarte greu de precizat numărul celor morți în aceste lagăre, o parte din ei plecând după eliberare direct spre Israel, S.U.A. sau alte destinații.

Ocupația maghiară în Ardealul de nord s-a încheiat oficial la 25 octombrie 1944 când trupele sovieto-române au eliberat ultima localitate, orașul Carei. Drama românilor ardeleni nu s-a încheiat însă aici. Partidul Comunist ajuns la putere și organul său represiv, Securitatea, având în componență un procent ridicat de maghiari (inclusiv activiști horthyști „converțiți” peste noapte la comunism) au interzis timp de multă vreme dezvoltarea și condamnarea atrocităților regimului horthyst, iar acolo unde unele fapte nu puteau fi ascunse au fost atribuite în mod fals armatei germane.

De-abia în anii ‘70-‘80, regimul comunist, condus de Nicolae Ceaușescu, pretinzând a fi exponentul conștiinței naționale și al istoriei românești, a permis (parțial) evocarea tragicelor evenimente din Ardealul ocupat și cinstirea memoriei victimelor, instrumentalizând însă trecutul în scopuri propagandistice, într-o perioadă în care regimul se afla într-o evidentă pierdere de credibilitate internă și externă.

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

CLIȘEELE PROGRESISMULUI: STUDIU DE CAZ

se poate de previzibilă, întrebarea era doar în ce loc al articolului se va produce. Iar caracterizarea ei facilă, în termeni superficiali, cu iz de ironie ieftină, e cât se poate de normală pentru poziția pe care e situat autorul nostru, mai ales dacă ne reamintim cât de puțină aderență la realitate are ideologia progresistă. E ușor să operezi cu clișee, mai ales când știi că opinia publică e deja „dresată” să reacționeze condiționat la acestea, adică așa cum vor progresiștii.

Dl. Raetchi preferă comoditatea unor idei care nu mai trebuie mestecate, deși alți autori care aparțin tot orientării progresiste, încearcă să soluționeze – din aceeași perspectivă – o problemă a cărei complexitate totuși nu o ignoră. Unul dintre aceștia este bunăoară istoricul Oliver Jens Schmitt, care în cartea sa despre Căpitanul legionarilor își asumă o sarcină mult mai amplă și mai dificilă. Analiza sa documentată cu acribie ajunge la concluzia că fenomenul legionar a avut autenticitate și substanță reală. A dat dovadă de o îmbinare originală între idei de-a dreptul progresiste, cel puțin pentru acea vreme, și o tradiție care nu se dorea depășită sau eliminată, ci valorificată și pusă la temelie societății.

Bineînțeles, aspectele „progresiste” sunt văzute de Schmitt ca ținând de specificul mișcărilor naționaliste din prima jumătate a secolului trecut, caracterizate prin paradigma „fascismului”. E o abordare care e tributară tot ideologicului, și care simplifică în cele din urmă concluziile. Altminteri, sarcina unui istoric și interpret al legionarismului, care s-ar dori pe de-o parte cu adevărat obiectiv, iar pe de alta să nu iasă din cadrele corectitudinii politice, devine realmente o misiune imposibilă. Căci paralela invocată, bazată pe unele aparențe, șchioapătă în fondul ei. Variantele germană și italiană ale fascismului, cele mai cunoscute și care sunt considerate drept etalon, nu sunt în cele din urmă decât un socialism cu nuanțe păgâne, neavând nimic în comun cu tradiția creștină. Până și Oliver Jens Schmitt e nevoit să recunoască autenticitatea creștinismului legionar, deși studiul său se oprește practic la anul 1938, dincolo de care observațiile sale sunt superficiale și nedocumentate. Totuși, el nu poate să nege o realitate care s-a manifestat cu și mai mare pregnanță în temnițele comuniste, acolo unde credința unora dintre legionari a mers până în pragul sfințeniei sau chiar dincolo de el.

Prin urmare, deși realitatea e cât se poate de complexă, la dl. Raetchi în schimb totul e mult mai simplu: recurge la câteva elemente spumoase de pamflet și cu asta a expedit problema. Ocazie cu care a bifat și evocarea „balaurului legionar” în contextul în care textul său se referă în primul rând la Biserica și Academie.

Înșirând clișeu după clișeu, dl. Raetchi își constru-

iește contextul dorit, dar unul care are tot mai puține tangențe cu realitatea. Astfel, el descoperă alte două „pietre de moară”, care ar împiedica chipurile progresul, dar de data aceasta în cadrul Bisericii. Acestea ar fi *spiritualitatea athonită și cultura rusă*. „Ambele de o mare bogăție – și care nu pot fi, în nici un caz, lepădate fără discernământ. Dar, pe de altă parte, ambele cu puternice accente paseiste, antimoderniste și antioccidentale. Aflați, cu alte cuvinte, într-un inevitabil conflict cu proiectul de țară al României. O Românie integrată în UE și NATO, raționalistă, dezvoltată, globalistă, deschisă, nu prea mai poate fi păstorită luând ca reper toate opiniile despre societate ale unui ascet de la Athos care, oricât de respectabil ar fi în viziunile sale mistice, nu a mai văzut de 30 de ani o femeie și crede că aceasta e instrumentul Diavolului, ca și vaccinul sau codul de bare.”

Așadar, cele două curente ar trebui oricum lepădate, dar totuși nu fără discernământ? Din caracterizarea pe care o putem citi, se înțelege că da. Iar ceea ce contează e în cele din urmă verdictul final, nu motivațiile aduse pentru el și judecățile care îl premere. Ceea ce însă nu e justificată în niciun fel, e pretinsa „conexiune rusă” din BOR, invocată tot sub formă de clișeu, fără niciun argument, știind că ar putea prinde la mulți într-o țară care de-a lungul istoriei a suferit mult de pe urma marelui vecin de la răsărit.

„Curentul athonito-moscovit, care – dacă e să fim sinceri până la capăt –, conține și oleacă de legionarism, s-a manifestat constant în sânul Bisericii, din 1990 până astăzi. Sociologic vorbind, era de așteptat să fie așa: când ești educat de secole în paradigma lui Simeon Stâlpnicul, care a găsit potrivit să-și petreacă viața cocoțat în vârful unui stâlp, nu te poți purta peste noapte ca Descartes sau Puff Daddy.” Ei, da, pentru ca ghiveciul progresist să fie deplin și să nu ne prindem că de fapt e o păcăleală insipidă, era obligatoriu ca elementul „athonito-moscovit” (care iată, dintr-o dată e privit ca un tot coerent, nu ca o simplă juxtapunere!) să fie asezonat și cu oleacă de „legionarism”. Sau poate dl. Raetchi s-o fi uitat pe Google Maps pentru a constata că axa Athos-Moscova trece de-a dreptul prin apropierea Bucureștiului? Mai știi? Că altă explicație pentru asemenea elucubrații și asocieri fanteziste nu prea se poate găsi. Pentru a nu mai vorbi de bășcălia la adresa sfinților, în esență aceeași, dar exprimată oleacă mai elegant decât atacurile din topor ale useriștilor gen Andrei Caramitru și eiusdem farinae.

După această lungă introducere, care e de fapt mesajul propriu-zis al articolului semnat de Ovidiu Raetchi? Până la urmă, odată creat cadrul prin invocarea unei imagini axe ortodoxe, colorată în verde, pe direcția Athos-București-Moscova, adică un element care ține mai degrabă de domeniul fabulosului, fără tangențe cu realitatea, intenția sa se vâdește a fi aceea a unui rechizitoriu la adresa celor două „pietre de moară” care ar sta agățate de gâtul progresului înspre o lume mai bună.

Prima la rând este Biserica, căreia pentru început i se reproșează opoziția din primii ani după Revoluție la abrogarea aceluși articol din Codul Penal care incrimina relațiile între persoane de același sex care ar produce scandal public. După care, actualul Patriarh, PF Daniel, este asociat unui curent de modernizare graduală, oarecum compatibil cu progresismul, iar „momentele în care BOR a ales să se situeze de partea taberei încrâncenate și paseiste (referendumul pentru familie, ofensiva împotriva educației sexuale în școli, interzicerea ideologiei de gen – toate bătălii pierdute) au fost mai degrabă concesii tactice pe care Daniel le-a făcut taberei old-boys pentru a nu-i ostiliza și aliena total.” Unele nuanțe ar putea fi adevărate, însă impresia noastră e de-a dreptul opusă celei după care actualul Patriarh al BOR ar fi un soi de „cal troian” al progresismului în Biserică. Dimpotrivă, PF Daniel trebuie văzut mai degrabă drept un diplomat extrem de abil, capabil, iată, să atragă până și simpatia unor „progresiști” de genul d-lui Raetchi. Un ierarh care cochetează pe plan politic cu modernitatea, dar fără a trăda esența credinței ortodoxe. Faptul cel mai revelator în acest sens l-a constituit atitudinea Bisericii în vremea restricțiilor sub pretextul pandemiei

de Covid-19. Biserica s-a supus până la un punct deciziilor statului, dând dovadă de responsabilitate și spirit civic, dar nu a admis imixțiuni în cult și în special în ceea ce privește administrarea Sfintei Împărtășanii. Acest aspect a constituit hârta de turnesol care a revelat de partea cui se află de fapt PF Daniel. În acest punct, dar nu numai (ci și în atitudinea față de familia tradițională, ideologia de gen etc.) poziția sa nu se deosebește cu nimic de cea a „taberei încrâncenate și paseiste” din BOR, la adresa căreia e îndreptat rechizitoriu d-lui Raetchi. Încercarea sa de a-l stiliza pe Patriarhul BOR drept un exponent prudent al progresismului credem că e una complet eșuată, deși aprecierile la adresa PF Daniel pot fi privite totuși ca un fapt pozitiv.

Urmează la rând Academia. Astfel, unele din atitudinile acesteia împotriva globalismului nivelator și ale corectitudinii politice sunt comparate, mutatis mutandis, cu o poziție a ... Frăției Musulmane din Egipt! Dl. Raetchi nu uită să amintească și faptul că, după 1990, în rândurile Academiei au existat și atitudini de „relativizare a Holocaustului din România”, sau pozițiile critice la adresa „generației Facebook”, pentru a ajunge la un comunicat din zilele noastre, în care atitudinea critică, de prudentă interogativă la adresa potențialelor pericole ale noii tehnologii 5G este asimilată cu „o poziție caraghioasă, demnă de un blogger conspiraționist din siajul propagandei Sputnik”.

Vedem aceeași atitudine persiflantă, deși în statele dezvoltate, acelea în care dl. Raetchi condece unor instituții „venerabile” un rol important în dezbaterile publice, chiar au loc dezbateri argumentate pe seama posibilelor pericole ale noii tehnologii, care încă nu au fost studiate în amănunt. Acest fapt ne este adus în atenție de un coleg al d-lui Raetchi pe blogurile adevarul.ro, anume Cătălin Sturza, exponent al conservatorismului, deci aparținând taberei ideologice opuse. Sursa invocată este editorialul publicat în prestigioasa revistă „Scientific American” intitulat „Nu avem niciun motiv să credem că tehnologia 5G este sigură pentru sănătate”, în care se face referire la atitudinea critică a peste 400 de oameni de știință.

Mai mult, comunicatul inițial al Academiei Române, care a stârnit un val de critici din partea progresiștilor, a fost completat ulterior cu o invitație la o dezbatere națională pe această temă. În noul comunicat se spune: „Comunicatul a stârnit controverse, ignorându-se faptul că Academia Română a solicitat o analiză a impactului utilizării pe termen lung, deci ca urmare a expunerii de lungă durată a populației la radiațiile emise de aceste tehnologii. Studiile au menirea să trateze într-o manieră echilibrată avantajele și dezavantajele acestor tehnologii și să evalueze potențialul de risc asupra sănătății. Academia Română nu se opune implementării noilor tehnologii, ci dorește să fie luat în considerare principiul medical al prevenției înainte de trecerea la utilizarea lor pe scară largă.”

Nu ar mai fi nimic de adăugat. Ceea ce e evident pentru toată lumea, e faptul că deși e complet afon atât în domeniul teologiei, cât și în cel al științelor naturii, Ovidiu Raetchi își dă cu părerea despre toți și toate, luptându-se cu pietrele de moară care chipurile ar încetini marșul progresismului. Singura sa abilitate e mânuirea cuvântului dar, uneori, așa cum am văzut, pentru a servi cauza pe care o consideră justă, merge până la giumbușlucuri retorice care de dragul efectului asupra potențialului cititor sfidează orice urmă de logică. Ceea ce ni se servește nu este altceva decât un gol de aer ambalat în baloane de săpun frumos colorate, care se sparg la prima atingere cu contraargumente ce țin în primul rând de o rațiune sănătoasă și de bunul simț.

În cele din urmă, textul lui Ovidiu Raetchi poate fi considerat unul paradigmatic pentru modul de argumentare al adepților progresismului: incapabili să iasă din orizontul propriilor clișee și să privească realitatea așa cum e ea, iar nu deformată prin lenti-la propriei ideologii.

BOGDAN MUNTEANU

DECEMVIRII (5)

Casa Gheorghiane și sticlulele de otravă

CEZARINA CONDURACHE

În numărul trecut am oprit firul evenimentelor în data de 6 septembrie 1934, dată la care complotul împotriva Căpitanului fusese descoperit, iar Cotea dezvăluise toate detaliile asasinatului chiar în fața lui Corneliu Zelea Codreanu. Să vedem ce s-a petrecut imediat după aceasta.

Legionarii pătrund în casa Gheorghiane

În urma mărturiilor date de Cotea și a detaliilor furnizate de Virgil Rădulescu și Constantin Dumitrescu-Zăpadă (martori direcți), planul asasinării Căpitanului prin otrăvire cu cianură de potasiu a fost dejucat, dar trebuia și dovedit. Cea mai bună cale era aceea de a obține probe fizice, sticlulele cu cianură de potasiu. Ele fuseseră văzute și de Cotea și de Rădulescu și de Dumitrescu-Zăpadă în casa lui Gheorghiane. Obținerea lor era singura cale prin care se putea dovedi că Luca Gheorghiane era inițiator și co-organizator al complotului, alături de Stelescu.

În 6 septembrie 1934 legionarii prezenți la sediul din Gutenberg la momentul declarațiilor făcute de Cotea, decid ad-hoc să facă o percheziție la domiciliul lui Luca Gheorghiane. Nu știm dacă ideea i-a aparținut Căpitanului sau unuia dintre legionarii prezenți. Eu tind să cred că Generalul Cantacuzino a fost cel care a venit cu această propunere. Desigur că „percheziție” nu este cuvântul cel mai potrivit pentru acțiunea legionarilor noștri, deși el este folosit ca atare, atât în literatura legionară, cât și de presa epocii. Percheziție nu pot face decât autoritățile în urma obținerii unui mandat din partea procurorului. Desigur, în cazul de față nu putea fi vorba despre așa ceva, mai întâi pentru că autoritățile odată avizate l-ar fi avertizat pe Gheorghiane care ar fi distrus probele și apoi pentru că simpla declarație a lui Cotea ar fi fost probabil insuficientă pentru ca autoritățile să dispună percheziția.

S-a format așadar o echipă alcătuită din Căpitan, Generalul Cantacuzino, Beza, Dumitrescu-Zăpadă, Gheorghe Clime, Vasile Iovin, Aurel Serafim, Vasile Cotea care s-au deplasat în Piața Romană, strada Dorobanți, la casa lui Gheorghiane. Acesta nu se află în locuința la momentul percheziției. Servitoarea, văzând un număr mare de persoane care încearcă să pătrundă cu forța în casă, a intrat în panică înclinând ușa. Legionarii au forțat intrarea, servitoarea a început să țipe, iar lumea de pe stradă a început să sesizeze că acolo se petrece ceva. Alarma de strigătele femeii, trecătorii, crezând că este vorba despre o tentativă de jaf, intervin pentru imobilizarea „prădătorilor”. Între timp legionarii deja intrați în casa lui Gheorghiane ridică din dulapul indicat de Cotea, Beza și Dumitrescu două sticlule de otravă și revolvere. Situația a devenit din ce în ce mai complicată odată cu implicarea oamenilor de pe stradă. Apar altercații violente, astfel că se ajunge la utilizarea armelor pentru împrăștierea mulțimii adunate. Focurile de armă atrag atenția sergentului de stradă care va aresta pe Gheorghe Beza, Dumitrescu-Zăpadă și Aurel Serafim pentru uz de armă. Căpitanul, Generalul și ceilalți părăsesc locuința din Piața Romană, cu tot cu probele incriminatorii.

Din volumul de documente „Ideologie și formațiuni de dreapta în România. Vol. IV” coordonat de Ioan Scurtu aflăm cum a relatat presa spectaculoasa descindere legionară la casa lui Gheorghiane:

„Corriere della Serra”, Roma, 8 septembrie 1934: *„Membrii Gărzii de Fier din România au descoperit un complot împotriva șefului lor Corneliu Zelea Codreanu. (...) Ca urmare a declarațiilor făcute de Cotea, partizanii lui Codreanu au pastruns cu forța în apartamentul unui oarecare Gheorghiane, de*

unde au sechestrat documente compromițătoare pentru conjurați. Poliția i-a surprins aici, dar n-a reușit să aresteze decât pe trei tineri. Ceilalți au scăpat împreună cu materialul sechestrat.

„Naționalul”, București, 10 septembrie 1934: *„Înștiințați legionarii domnului Corneliu Codreanu au urmărit de aproape pregătirile complotiștilor. În ultimul moment, făcând o descindere acasă la domnul Luca Gheorghiane unde s-ar fi găsit o puternică otravă de acid prusic și un revolver încărcat. Descinderea fiind făcută fără acordul Parchetului, cei care au participat la ea au fost arestați și înaintați Consiliului de Război.*

Așa cum reiese din fragmentele de mai sus, presa, deși ostilă Gărzii de Fier, supusă autorităților și verificată de cenzură, vorbește totuși despre existența complotului și descrie în termeni destul de onești momentul pătrunderii în casa Gheorghiane.

O mărturie mult mai spumoasă și mai detaliată o avem de la doctorul Vasile Iovin, unul dintre cei care au pătruns alături de Căpitan în casa Gheorghiane: *„Descinderea la Gheorghiane, pentru descoperirea corpului delict al complotului a fost făcută de Căpitan, Generalul Cantacuzino, Beza, Dumitrescu-Zăpadă, Cotea, eu. Înainte de plecare, Căpitanul a pus mâna pe umărul meu și mi-a zis: „Măi Iovine, mergem la Gheorghiane, complicele lui Stelescu, să luăm din casa lui arma și otrava cu care au vrut să mă asasineze. Tu ești boxer și Gheorghiane e tot boxer. Cum intri, îl iei în pumni și noi trecem mai departe”. Ajunși la locuința lui Gheorghiane ne deschide servitoarea. Gheorghiane nu era acasă, așa că nu am avut ocazia să mă bat cu el. În locuință au intrat numai Dumitrescu-Zăpadă și Beza, au luat lucrurile din locul știut și au ieșit. Între timp servitoarea s-a strecurat pe coridor și a început să strige „hoții!” Locuința era la etajul întâi. Căpitanul și Generalul au coborât din vreme. Eu cu Beza și Dumitrescu-Zăpadă, ultimii. La țipele servitoarei s-a adunat lume multă în stradă. Beza și Dumitrescu-Zăpadă ieșind primii și părăsind grăbiți să fugă, lumea i-a luat la bătaie. Pe mine nimeni nu m-a mai băgat în seamă. Norocul lor a fost că a venit poliția repede, chemată de vecini. („Mărturie despre legiune 1927-1967”)*

Cei trei legionarii arestați, Gheorghe Beza, Dumitrescu-Zăpadă și Aurel Serafim, sunt predați de sergent la Consiliul de Război unde căpitanul Paul Barbu Dimescu de la cabinetul 10 instrucție este însărcinat cu cercetarea cazului. În zilele de 7 și 8 septembrie Dimescu convoacă pentru audieri pe toți cei care au pătruns în forță în casa lui Gheorghiane. După audieri se decide într-o primă fază păstrarea în are-

stul Consiliului de Război a celor trei arestați, sub acuzația de tulburare a ordinii publice, delict care cădea la acel moment sub incidența instanțelor militare. Ulterior, după audierea tuturor mărturiilor celor implicați, instanța militară își declină competența, întrucât acuzația inițială de tulburare a ordinii publice se dovedește greșită. Beza, Zăpadă și Serafim sunt eliberați, iar cazul lor (transformat între timp în „violare de domiciliu particular”), la pachet cu tentativa de asasinat împotriva Căpitanului, sunt transferate instanțelor civile spre cercetare.

Arhimede mort. Arhimede trăiește.

Să lăsăm pentru moment cele ce s-au petrecut în București în jurul descinderii din strada Dorobanți și să îl urmărim pe Stelescu. Așa cum spuneam și în numărul trecut, la momentul septembrie 1934 Stelescu se afla în arest la Râmnicu Vâlcea așteptând de la Gheorghiane mesajul codat din care să rezulte că misiunea lui Cotea se încheiase cu succes.

Mihai Stelescu nici nu bănuia că între timp planul asasinatului fusese descoperit și că sticlulele cu otravă de aflau acum în mâinile legionarilor. La data de 6 septembrie procesul Stelescu se judecă în recurs la Craiova unde fuseseră aduși toți legionarii implicați. Pentru a forța demascarea trădătorului, Căpitanul decide să-i trimită în temniță telegrama mult așteptată. Așadar Corneliu Zelea Codreanu expediază telegrama cu textul „*Arhimede mort. Luchi*”. Stelescu, deși probabil că în prima fază a crezut în reușita diabolicului plan, nu s-a manifestat public din precauție, dar potrivit legionarilor care se aflau închiși cu el la Craiova, imediat după primirea a expedit la rândul lui niște telegrame, probabil pentru confirmarea informației primite. Vestea dispariției lui Codreanu ar fi făcut senzație în presă și în rândul populației, ecurile s-ar fi făcut auzite până în temnița Craiova și totuși nu se auzea nimic în acest sens. Între timp o nouă telegramă ajunge la Stelescu. De data aceasta textul era: *Arhimede trăiește. Luchi*.

Martor al apărării în procesul Decemvirilor, Tănase Rădulescu declara în fața instanței: *„Avocat Alexandru Constant: Ai fost în închisoare la R. Vâlcea și Craiova cu Stelescu? Tănase Rădulescu: Da.*

Avocat Alexandru Constant: S-au primit telegrame?

Tănase Rădulescu: Da. O telegramă – „Arhimede mort. Luchi”. După această telegramă Stelescu a trimis prin casierul grupului de la închisoare trei telegrame: una lui Dumitrescu, alta lui Luca Gheorghiane și a treia nu îmi amintesc anume cui s-a trimis.

Ștefan Georgescu, în calitate de acuzat, va declara la proces: *„La congresul de la Râmnicu Vâlcea am luat și eu parte ca reprezentant al studenților din Dobrogea. Am fost arestat. În închisoare Stelescu ridică tot felul de probleme pe care eu, ca teolog, nu le puteam admite. Tot în închisoare a venit Cotea Vasile care i-a raportat lui Stelescu că n-a putut executa pe Căpitan în tabăra de la Rarău. În timp ce ne judecam în apel la Craiova s-au primit două telegrame: 1. Arhimede mort. Luchi. 2. Arhimede trăiește. Luchi.*

Stelescu pierde comanda

Cu siguranță, cea de-a doua telegramă l-a îngrozit pe Stelescu, evident nu doar pentru că tentativa de asasinat ar fi eșuat din nou, ci pentru că fusese descoperit. Desigur se aștepta la repercusiuni rapide și directe, care nu au întârziat să apară. Așa cum am mai spus, unul dintre legionarii arestați și întemnițați cu Stelescu în urma congresului de la Râmnicu Vâlcea este Mitu Banea care povestește în cartea sa „Acuzat, martor, apărător în procesul vieții mele” că, imediat după episodul telegramelor, în temnița de la Craiova se anunță sosirea Generalului Cantacuzino. Evident, prezența lui înseamnă bucurie mare pentru legionarii, dar nu pentru toți... Așezați în front, legionarii îl așteaptă pe bătrânul general, la apariția lui, Mihai Stelescu având gradul cel mai mare dintre cei aflați în temnița Craiova, iese la

continuare în pag. 5

Dreptul la Memorie:**Abonați-vă la revista „PERMANENȚE”**

Dragi prieteni, Revista noastră, „Permanențe”, a intrat în 2020 în al 23-lea an de existență. Înființată în 1998 de supraviețuitorii temnițelor carliste, antonesciene și comuniste, cu apariție lunară neîntreruptă, „Permanențe” a rămas singura revistă național-creștină care mai apare în România, în format fizic, în mod constant. Avem dreptul la memorie, la adevăr, la istorie, la demnitate. Avem obligația să ducem mai departe moștenirea primită de la seniorii pătimitori în temnițele carliste, antonesciene, comuniste.

Revista „Permanențe” face parte din această moștenire. Costurile mari generate de tipărirea și distribuirea unei reviste de acest fel au cauzat dispariția multor publicații de gen apărute după 1990. Și noi ne confruntăm cu aceeași problemă, dar suntem hotărâți să continuăm. Pentru a face asta, avem nevoie și de ajutorul vostru.

Vă rog - pe toți cei care puteți și doriți - să ne sprijiniți, abonându-vă, reînnoind abonamentul pe care îl aveți deja la revista „Permanențe” sau făcând donații. Prețul abonamentului este de 100 lei/ an pentru abonații din România, respectiv 50 euro/ 60 dolari/ an pentru abonații din străinătate.

Revista apare lunar și se expediază prin poștă pe adresa abonaților:

Contravaloarea abonamentului sau donațiile se pot achita:

prin mandat poștal pe adresa:

Militaru Carmen Daniela, O.P. 37 Ghișeu 2 – C.P. 14, 024280 București sau prin virament bancar pe coordonatele următoare:

Fundația „Profesor George Manu”,

Banca Transilvania,

swift code: BTRLRO22XXX

USD - IBAN:

RO17BTRL04102205797941XX

EUR - IBAN:

RO80BTRL04104205797941XX

LEI - IBAN:

RO34BTRL04101205797941XX

Vă invit să mergem înainte, împreună!

Cezarina Condurache,

Președinte Fundația „Profesor George Manu”

ABONAȚI-VĂ LA REVISTA “PERMANENȚE”

Avem dreptul la memorie, la adevăr, la istorie, la demnitate.

Avem obligația să ducem mai departe moștenirea primită de la seniorii pătimitori în temnițele carliste, antonesciene, comuniste...

Revista „Permanențe” face parte din această moștenire.

Vă invităm să mergem înainte, împreună!

Fundația Profesor George Manu și Editura Evdokimos

DECEMVIRII

Mitu Banea, dreapta și dr. Vasile Iovin, stânga, purtând crucea de la Jilava. Nov. 1940, reînhumarea Căpitanului.

raport. Generalul însă îi face semn să se retragă. Iată un fragment din memoriile lui Mitu Banea: *Ne trezim cu dl. general Cantacuzino la închisoare după o zi, două după cele spuse mai sus. Noi eram aliniați în curte. Stelescu se repede în fața generalului să-i dea raportul. Bătrânul general îi face semn că n'are nevoie de raportul lui: „Care te numești Caratănase?” „Eu, domnule general” -*

răspunde Caratănase. „Din ordinul Căpitanului iei comanda și să nu se întâmple nimic! De orice gest agresiv răspunzi în fața Căpitanului!” „Am înțeles, domnule general! Legionari! Pe loc repaus” - ne comandă el (noi rămăsesem în poziție de drepti încă de la venirea domnului general). La comanda lui, luăm poziția repaus. Stelescu zice: „Norii negri deasupra capului meu, dar...” Atunci Caratănase îl oprește să mai zică ceva. Eu m'am îngrozit. Unii au crezut că nu-i decât o schimbare de șefie, dar cum să-l îndepărteze de noi, să nu mai avem contact cu el, care avea grad de comandant? A rămas izolat, afară de un student oltean, nimeni nu mai vorbea cu el.

Situația la care Banea a fost martor direct era una nemaîntâlnită în mijlocul legionarilor. Desigur că abateri, eliminări temporare, avertizări și chiar excluderi mai existaseră, dar ele se făceau prin circulară sau ordin de zi semnate de Căpitan. Și nu fusese niciodată vorba despre un grad legionar. După cum ați putut citi mai sus, comanda care i se ia lui Stelescu i se pune în sarcina lui Caratănase. Așa cum am notat și în biografia acestuia, publicată în primul număr al serialului nostru, Caratănase era unul dintre legionarii cei mai apropiați de Stelescu pentru că făcuseră echipă în nenumărate bătălii electorale sau propagandistice. Niciunul dintre întemnițații de la Craiova nu îl cunoștea de atâta timp și nu luptase cu el cot la cot, așa cum o făcuse Caratănase. Cât privește ordinul de a împiedica orice gest agresiv, cu siguranță că a fost de neînțeles, atât pentru Caratănase, cât și pentru ceilalți legionari. Vă reamintesc că la acel moment niciunul dintre cei aproape 40 de legionari nu bănuia sub nicio formă o trădare atât de abjectă din partea lui Stelescu. Desigur, în zilele ce aveau să curgă după plecarea Generalului vestea se putea strecura în arestul de la Craiova și de aceea Căpitanul a dorit

să dea un semnal ferm că nu dorește și nu aprobă sancționarea lui Stelescu.

Între timp se judecă recursul și la terminarea acestuia toți legionarii, în frunte cu Mihai Stelescu au fost eliberați, plecând fiecare pe la casele lor. Deși în situații similare legionarii primiseră condamnări cu executare, de data aceasta verdictul de achitare vine unanim, după cum promisese și Pamfil Șeicaru în discuțiile cu Gheorghide, cele pe care le auzise, ca martor direct, și Vasile Cotea. Implicarea autorităților în eliberarea legionarilor reiese și dintr-un fragment al memoriilor lui Constantin Argetoianu (publicate după 1990 în seria de volume „Memorii”): *La Craiova, procesul lui Stelescu și al gardiștilor (în apel), condamnați la Vâlcea. Am autorizat pe prietenii mei să-i apere. Radian a văzut pe Zizi Cantacuzino care i-a confirmat că la percheziția făcută la Gheorghide au găsit dovezile că se pusese la cale uciderea lui Zelea Codreanu. Promotorul planului ar fi fost... Pamfil Șeicaru (!) cu autorizația lu Franasovici și a lui Tătărescu! Zelea și Zizi bănuiesc pe Stelescu, clasat acum în categoria suspectilor și merit să fie anchetat, după proces, de organele de disciplină legionare.*

Verdictul de achitare de la Craiova vine în jurul datei de 20 septembrie. Stelescu însă avea să intre în numai câteva zile într-un nou proces al cărui verdict îl va scoate pentru totdeauna din Mișcarea Legionară, față de care se va dovedi vinovat de trădare. Cum s-a desfășurat procesul, care a fost componenta „completului de judecată”, cine l-a acuzat pe Stelescu și cum s-a apărat acesta, vom vedea în numărul viitor al revistei noastre. Tot atunci vom vedea ce ordine a emis Căpitanul în urma „procesului Stelescu”.

CEZARINA CONDURACHE

Pr. Veniamin Micle, dimensiunea plenară a didascaliei

CONSTANTIN MIHAI

Activitatea teologică a Părintelui Veniamin Micle trădează vocația cercetătorului *par excellence*, un cărturar rafinat, dedicat studiilor de istorie culturală, în care acribia științifică, pasiunea și talentul se completează cu o disciplină intelectuală de invidiat. Erudiția Părintelui Veniamin nu este una ostentativă, ci dimpotrivă, este una cuminecătoare și restauratoare de sens în planul cuvântului, înțeles în dimensiunea sa plenară, de expresie a *logos*-ului.

„Părintele Profesor Veniamin Micle este binecunoscut în cercurile teologice pentru preocupările cărturărești, evidențiate la catedră, la amvon și în numeroase studii și articole publicate. Ne bucură, desigur, toate aceste publicații care sunt de un real folos, nu numai pentru pastorație, ci și pentru aprofundări teologice ale celor interesați. Cu deosebire ne bucură, însă, aceste două cărți din domeniul catehetic-omiletic (*Inițieri catehetice și Trepte spre amvon*), care, prin – studiile încorporate – ni-l înfățișează pe autor ca pe unul dintre cei mai valoroși specialiști în domeniu... Facem cu regret remarcă faptului că *Omiletica-Catehetica* nu are, în clipa de față, mulți inițiați, fiind un domeniu mai sărac în specialiști față de altele din câmpul teologiei românești contemporane. Iată de ce munca Prea Cuviosului Părinte Veniamin Micle vine într-o întâmpinare a doritorilor de informare și edificare în domeniu”¹.

Lucrarea Părintelui Veniamin Micle, *Ieromonahul Macarie. Tipograf român* (1508-1512), apărută la cinci secole de la prima tipăritură românească, *Liturghierul* (1508), constituie un moment de referință pentru cultura română în măsura în care această lucrare „are la bază expunerea unor demonstrații constituind răspunsuri plauzibile la cele două necunoscute: – identificarea tipografului și locul activității sale –, care au învăluit, în mister, secole de-a rândul, personalitatea ieromonahului Macarie și circumstanțele apariției primelor tipărituri din Țara Românească, în frunte cu vestitul *Liturghier* (1508)”².

Pornind de la *epocala descoperire* a istoricului Alexandru Odobescu, în biblioteca Mănăstirii Bistrița din Oltenia, în 1860, a unor exemplare din primele cărți tipărite în Țara Românească de ieromonahul Macarie, numeroși savanți, „ai trecutului tiparului românesc, aparținând sferei de cultură slavonă, dar și din alte zone europene, cum a fost renumitul filolog francez Emile Picot”³ au realizat cercetări profunde privind diverse aspecte ale operei macariene, punând un accent deosebit pe „tehnică, arta și superioritatea ei, prin care s-a impus în ansamblul imprimărilor de limbă slavonă ce și-au desfășurat activitatea la nord și sud de Dunăre, începând de la finele secolului al XV-lea și până la mijlocul celui următor”⁴.

Monografia Părintelui Veniamin Micle subliniază că „primele cărți religioase, tipărite în țara noastră de ieromonahul Macarie românul, nu aveau un caracter comercial, motiv pentru care *au constituit un etalon neîntrecut de frumusețe, de funcționalitate și de execuție tipografică*. Ele au devenit expresia culturii noastre proprii, caracterizată de arta legată aproape exclusiv de Biserică și de istoria ei, adică arta religioasă cu specificul ei, oglindit și în cartea tipărită”⁵.

Studiul dedicat *Sfântului Grigorie Decapolitul – viața și minunile* reprezintă un adevărat „model de redactare al vieții unui sfânt”, readucând în atenție paradigma unui ascet, cărturar și mistic exemplar în lupta pentru apărarea credinței ortodoxe, fiind „implicat în marile controverse reli-

gioase ale timpului”. Cercetând o vastă bibliografie cu privire la acest model hagiografic, „precum și arhivele românești din ultimele cinci secole, de când sfințele moaște ale lui Grigorie Decapolitul se află în țara noastră”⁶, Pr. Veniamin Micle restituie integral personalitatea unui Sfânt esențial pentru Ortodoxia românească.

Totodată, în completarea unei lucrări mai vechi *Ajutoarele românești la Mănăstirile de la sfântul Munte Athos* a reputatului patrolog Teodor Bodogae, Pr. Veniamin Micle readuce în discuție această problematică a *Manuscriselor românești de la Schitul Prodromul*, depistând 219 manuscrise din secolele XVIII-XX, pe care le descrie, etichetează și înregistrează pentru viitorii cercetători ai manuscriselor românești athonite, o muncă de o valoare inestimabilă pentru cultura română.

Elaborată într-un mod științific riguros, asemenea celorlalte studii și lucrări ale Pr. Veniamin Micle, *Cultura românească la muntele Athos* prezintă o adevărată panoramă a vetrelor românești athonite, punând accentul atât pe vechimea manuscriselor, dar și pe activitatea laborioasă a copiştilor, „factori determinanți pentru posibilitatea înzestrării mănăstirilor athonite cu manuscrise de proveniență românească”. Descrierea mănăstirilor care păstrează aceste donații, precum și biografiile celor 50 de monahi români care s-au afirmat în spațiul athonit ca miniaturişti, caligrafi, traducători și autori de opere originale completează această lucrare importantă.

„Documentele din arhivele mănăstirilor athonite atestă existența din a doua jumătate a secolului al XIV-lea la Muntele Athos a unor monahi români. Astfel, în anul 1369 era la Mănăstirea Cutlumuș protopopol Mihail, împreună cu fratele său Iacob, iar egumenul Hariton, prin Testamentul din 1370 dispunea ca, alături de ei, să fie primiți și alți monahi... După fondarea Schitului românesc Prodromul, la mijlocul secolului al XIX-lea, cultura românească de la Muntele Athos intră într-o nouă fază, superioară; ea va fi sprijinită și încurajată de egumeni luminați, făcând din acest așezământ monahal un adevărat focar de cultură și spiritualitate, apreciat de numeroși intelectuali care l-au vizitat în decursul unui secol și jumătate”⁷.

În orizontul didascaliei, Pr. Veniamin Micle oferă o lucrare majoră referitoare la *vechimea creștinismului la români*, restabilind un adevăr pe care unii istorici cu pretenții îl eludează în cel mai bun caz, atunci când nu se plasează chiar de partea minciunii, susținând tot soiul de teorii fanteziste, uneori ridicole cu privire la originea creștină a acestui spațiu carpato-danubiano-pontic.

„A scrie despre vechimea creștinismului la români, pare o îndeletnicire surprinzătoare, întrucât se știe că acest popor s-a născut creștin. Nu există niciun document care să ateste data creștinării sale, așa cum există la majoritatea popoarelor din jurul nostru.

Și totuși, este necesar să se abordeze această problemă, întrucât sunt unii istorici, chiar și cu pretenții, care afirmă că religia creștină ar fi apărut la poporul român prin secolele VIII-IX, iar despre Ortodoxie, s-ar vorbi numai din secolul al XI-lea. Cine susține asemenea informații, dovedește mari carențe în privința cunoașterii adevăratei istorii a creștinismului. Din fericire, există documente care mărturisesc despre pătrunderea învățăturii creștine la strămoșii noștri, fiind propovăduită chiar de Sfinții Apostoli, ucenicii Mântuitorului”⁸.

Demonstrațiile Părintelui Veniamin Micle sunt absolut infailibile, bazându-se pe argumente din perioada patristică, potrivit cărora noțiunea de Ortodoxie – etimonul grec⁹ fiind exemplar: *dreapta credință* – „era folosită încă din secolele II-III pentru a indica adevărata credință creștină”. Apariția ereziilor era reglată *naturaliter* în interiorul Sinoadelor ecumenice, ce aveau ca teme al discuțiilor dogmatice, revenirea la dreapta credință sau Ortodoxie.

Pr. Veniamin Micle demontează afirmația unui istoric¹⁰ – m-aș feri de a-i acorda titulatura de istoric „renumit” în măsura în care amprenta sa bolșevică impietează asupra propriei cercetări, *forma mentis* trădând această orientare păguboasă – referitoare la creștinismul ortodox al poporului român, întrucât presupuziția de la care pleacă acest istoric se fundează pe o gravă confuzie între *limbă și credință*: „strămoșii poporului român au fost creștini ortodocși care vorbeau o latină provincială **din** care s-au păstrat numeroase cuvinte, precum: *basilica* (biserică), *crux* (cruce), *ara* (altar), *presbyter* (presbiter, preot), *angelus* (înger), *baptizare* (botez), *monumentum* (mormânt), *cantare* (cântare), *christianus* (creștin), *sanctus* (sfânt), *Domine Deus* (Dumnezeu)”¹¹.

În demonstrarea vechimii creștinismului la români, Pr. Veniamin Micle oferă o analiză minuțioasă a „istoriei pătrunderii învățăturii Evangheliei pe teritoriile unde s-a dezvoltat poporul român”, documentele mărturisind despre „aparitia creștinismului în zona noastră prin propovăduirea din epoca apostolică”.

Ca răspuns la anumite afirmații potrivit cărora „monahismul ar fi apărut în teritoriile românești abia prin secolul al XIV-lea”, Părintele Veniamin Micle dedică un întreg capitol istoriei monahismului la români (*monahismul românesc în secolele IV-VIII și monahismul românesc în secolele IX-XIV*), fiind binecunoscut faptul că „monahismul este o componentă firească a creștinismului, luând naștere o dată cu propovăduirea Evangheliei”.

Studiul Părintelui Veniamin Micle contribuie la o mai bună cunoaștere a problematicii *vechimii creștinismului la români*, pe baza unor documente incontestabile, în contrapunct cu teoria absenței argumentelor, vehiculate fie din ignoranță, fie din rea voință: „Documente, pentru demonstrarea acestor adevăruri există, numai necesită cercetări și bune intenții pentru a le descoperi și promova în adevărata lor valoare”¹². Așadar, o cercetare solidă, așa cum a realizat Pr. Veniamin Micle, nu implică numai profesionalism și competență, ci și asumarea *sine ira et studio* unor bune intenții în lucrul cu documentul, în vederea punerii sale în valoare.

Variatatea și multitudinea studiilor Părintelui Veniamin Micle pe diverse teme de cercetare: de la *Istoria Bisericească a lui Samuil Micu, Sfântul Antonie de la Iezer, Cuviosul Chiriac Râmnicăneanu, monahul isihast, Sfântul Antim Ivireanul, mitropolitul martir, Sfântul Pafnutie, pictor canonicizat, Sfântul Ierarh Calinic, ascetul creator,*

continuare în pag. 7

1940 - un an dramatic pentru istoria României (V) Generalul Antonescu este internat la mănăstirea Bistrița

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

La 9 iulie 1940 generalul Antonescu, considerat periculos de către regele Carol al doilea, este îndepărtat din București, constrâns la domiciliu forțat în mănăstirea Bistrița din județul Vâlcea, unde va rămâne până după Diktatul de la Viena. Cauza cea mai probabilă a acestei internări a constituit-o scrisoarea pe care Antonescu a trimis-o regelui după cedarea Basarabiei și Bucovinei, prin care exprimă un protest vehement.

Cu două săptămâni înainte, la 27 iunie, când tragedia abia se declanșase, Ion Antonescu și Horia Sima s-au întâlnit în casa doctorului Alexandru Popovici, din București, str. Mântuleasa 38, și au pus bazele unei colaborări. „*Domnule general, a spus Horia Sima, eu voi acționa pe plan politic iar dvs. pe plan militar. La un moment dat cele două linii ar putea să se întâlnească determinând schimbarea politică dorită. În eventualitatea unui moment decisiv, vă recomand să recurgeți la serviciile generalului Coroamă, comandantul diviziei de gardă. E un om care simpatizează cu Mișcarea.*”

La decizia de internare a lui Antonescu e posibil să fi concurat și recenta demisie a lui Horia Sima din guvern (pe 7 iulie), regele temându-se de crearea unui front comun de opoziție între Mișcarea Legionară și generalul Antonescu (care exprima, chiar dacă într-o formă neorganizată, starea crescândă de nemulțumire din cadrul Armatei). La acestea se adăuga și un element personal - ura de moarte dintre Antonescu și Moruzov din perioada procesului de bigamie intentat generalului la instigația Palatului, pe baza unor dovezi procurate de Moruzov.

În perioada detenției la Bistrița, generalul Antonescu a ținut permanent legătura cu Fabricius, ambasadorul Germaniei la București, prin avocatul Mihai Antonescu (simplă coincidență de nume), trimițându-i memorii în care propunea ali-

nierea României la Puterile Axei. Aceste memorii l-au impresionat pe Fabricius și l-au făcut să dea referințe favorabile generalului în rapoartele trimise la Berlin, numindu-l „der Beste Mann der Nation”. Colaborarea reciproc interesată (acum secretă, mai târziu oficială) între Antonescu și Fabricius va constitui un element cheie în evoluția situației politice din România în toamna anului 1940.

Horia Sima și generalul Antonescu nu s-au mai putut întâlni în perioada următoare, însă înțelegerea între ei a funcționat în cursul evenimentelor din septembrie. Datorită insurecției legionare din 3 septembrie, Antonescu va fi numit de rege ca prim-ministru, cu scopul înăbușirii acesteia, dar el va da ordin să fie eliberați legionarii arestați și va numi pe generalul Coroamă în fruntea trupelor din Capitală, ceea ce se va dovedi decisiv, prin refuzul acestuia de a executa ordinul regelui de a trage în masele de manifestați care îi cereau abdicarea.

Generalul Dumitru Coroamă, un militar valoros și un om de mare caracter, nu-și putea manifesta pe față simpatiile față de Mișcarea Legionară, ceea ce i-ar fi atras destituirea imediat. Era însă rudenie mai îndepărtată cu Căpitanul și, aproape inexplicabil, serviciile secrete carliste nu au aflat acest lucru. Prin aceste

fisuri ale angrenajului diabolic, Providența își face simțită puterea. În noaptea de 5 spre 6 septembrie 1940 generalul Coroamă va juca un rol providențial în salvarea a mii de vieți și în îndreptarea cursului istoriei naționale.

Gen. Dumitru Coroamă

Gen Antonescu, Fabricius, ministrul Germaniei și Horia Sima, în tribuna de onoare la defilarea coloanelor legionare, 6 octombrie 1940

PR. VENIAMIN MICLE,
DIMENSIUNEA PLENARĂ A DIDASCALIEI

Sfântul Irodion, duhovnicul Sfântului Calinic până la Pasiunea cunoașterii, Istorie și spiritualitate, Preocupări cărturărești, Ogîndirea în ceilalți, Ecouri macariene, Comori duhovnicești, Realități biblice despre Iisus Hristos trădează propensiunea spre o interdisciplinaritate în care vocația savantului este mereu dublată de privirea duhovnicească cuminecătoare spre o mai bună răspândire a didascaliei.

Chipul Părintelui Veniamin Micle este o mărturie vie a Bisericii lucrătoare, a monahului-intelectual exemplar, în care rugăciunea se împletește armonios cu livrescul, totul spre slava lui Dumnezeu și spre slujirea aproapelui, dăruind comori de neprețuit pentru sufletele noastre mult încercate.

Pr. Veniamin Micle rămâne o voce inconfundabilă a Bisericii Ortodoxe, un stâlp al zidirii noastre întru Hristos, prin toată lucrarea sa jertfitoare pe altarul credinței și al culturii române. Biserica Ortodoxă Română și literele românești ar trebui să asume plenar un asemenea model, scoțându-l din acest con de umbră total nemeritat, un cărturar de o distincție aristocratică, provenind dintr-o tradiție autentic nobiliară, care ar face cinste oricărei Academii autentice.

CONSTANTIN MIHAI

Note:

¹ Pr. Vasile Gordon, București, 1993, în Pr. Arhim. Veniamin Micle, *Memorial*, ediția a XIV-a, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 2016, p.88.

² Pr. Arhim. Veniamin Micle, *Ieromonahul Macarie. Tipograf român (1508-1512)*, Mănăstirea Bistrița Olteană, 2008, p.6.

³ *Ibidem*, p.5.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, p.235.

⁶ Prof.univ.dr. Simion Radu, Sibiu, 1993, în Pr. Arhim. Veniamin Micle, *Memorial*, ediția a XIV-a, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 2016, p.88.

⁷ Pr. Arhim. Veniamin Micle, *Cultura românească la Muntele Athos*, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 2019, pp.7-8.

⁸ Pr. Arhim. Veniamin Micle, *Vechimea creștinismului la români*, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 2016, p.9.

⁹ Pr. Arhim. Ilie Cleopa, *Călăuză în credința ortodoxă*, Roman, Editura Episcopiei Romanului, 2000, p.119: „Cuvântul „ortodoxie” este de origine greacă, format din *orthos* și *doxa*, adică *dreapta credință*, închinare adevărată, sobornicească, învățatură care se plează în con-

tinuitatea directă și neîntreruptă a Tradiției apostolice, prin intermediul teologiei patristice și neopatrstice și care formează credința comună a Bisericii neîmpărțite din primul mileniu. Ortodoxia se identifică cu însăși tradiția apostolică, așa cum a fost confirmată, interpretată și dezvoltată prin consensul Bisericii Universale. De fapt, **didascalia** ș adică regula de credință apostolică și a fost criteriul de bază al Ortodoxiei.

¹⁰ Apud Răzvan Teodorescu, *E o enormitate a afirma că ne-am născut ortodocși*, în „Historia”, 18 aprilie 2011, în Pr. Arhim. Veniamin Micle, *Vechimea creștinismului la români*, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 2016, p.11: „E o enormitate a afirma că ne-am născut ortodocși. Ne-am născut creștini în măsura în care în secolele VIII-IX, atunci când etnogeneza se încheia, creștinarea protoromânilor, de asemenea, se terminase. Populația romanică era o populație creștină în sens latin, iar aici stau mărturie argumentele lingvistice precum: Basilica, Dominus Dei etc. Latinitatea creștinismului nostru este o latinitate provincială, daco-moesică, însă în niciun caz nu se poate vorbi de Ortodoxie. Din punct de vedere metodologic, vorbim de catolicism și ortodoxie abia după momentul schismei lui Cerularius din 1054”.

¹¹ Pr. Arhim. Veniamin Micle, *Vechimea creștinismului la români*, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 2016, pp.11-12.

¹² *Ibidem*, p.10.

LUMEA IDEILOR

Virtutea naționalismului (6)

BOGDAN MUNTEANU

Note după „Virtutea naționalismului” de Yoram Hazony. Mitul statului neutru. Principiile orânduirii bazate pe state naționale.

O întrebare esențială care se pune este aceea dacă orânduirea bazată pe state naționale, adică state care sunt expresia autodeterminării unei națiuni, este superioară în sensul echității și asigurării păcii față de una construită în jurul așa-numitului stat neutru, sau civic, care ignoră particularitățile ținând de limbă, cultură sau religie din interiorul granițelor sale. Adepții acestui din urmă model susțin că rolul unui stat trebuie să fie doar acela de a menține pacea, de a proteja populația și de a asigura drepturile și libertățile individuale. Într-un asemenea cadru neutru, cetățenii ar putea să-și urmeze aspirațiile la autodeterminare și la consolidarea propriei tradiții culturale sau religioase la nivel individual. Avocații acestei idei aduc drept exemple Statele Unite, Marea Britanie sau Franța, al căror succes s-ar baza tocmai pe această paradigmă a statului neutru.

Totuși, Hazony consideră statul neutru ca nefiind altceva decât un mit. Acesta este invocat în permanență de către cei care își imaginează că un stat poate exista în absența unei coeziuni interne, de ordin național, care la o privire mai atentă poate fi descoperită și în cadrul statelor invocate mai sus. Doar acest factor permite geneza și menținerea unui stat independent, care să nu se bazeze pe represiune politică. Imaginea statului neutru este o utopie de tip socialist. Așa precum socialiștii își doresc prosperitatea pe care o poate oferi economia de piață, dar fără motivația profitului care o face posibilă în realitate, tot astfel avocații statului civic își doresc să aibă parte de o protecție solidă a populației, de respectul față de lege și garantarea libertăților individuale pe care le oferă statul național, dar fără a ține cont de legăturile de loialitate care în realitate fac posibile toate aceste realizări.

O separare între stat și națiune pe principiul unui „patriotism civic” ar slăbi motivația indivizilor de a se angaja și de a face sacrificii pentru binele comun, mai ales în momentele dificile. O „sacralizare” a unor simple documente constituționale nu poate genera același efect asupra conștiințelor precum o fac marile religii. Practicanții acestora își vor pune propria credință, considerată ca fiind revelată, întotdeauna mai presus decât documente alcătuite de oameni într-un anumit context istoric. Iar religia e doar una din componentele identității naționale, care prin caracterul ei organic e capabilă să suscite o loialitate mult mai profundă decât orice fel de construcție politică bazată pe principii înșirate pe un petec de hârtie inertă.

Deși Hazony pledează pentru statul național ca rezultat legitim al unui proces de autodeterminare al națiunilor, el indentifică și niște limite. Dacă orice grup etnic s-ar autodeclara drept națiune, solicitând independența, am asista la o fragmentare extremă a peisajului geopolitic și la o inflație de micro-state care de fapt nu sunt viabile. Prin umare, principiul wilsonian al dreptului la autodeterminare nu e privit drept unul cu valabilitate universală și necondiționată. Însă înainte de a-i prezenta argumentele, de altfel pertinente, nu trebuie trecut cu vederea nici contextul specific al poporului din care face parte autorul nostru, confruntat în permanență cu cererile de independență a populației palestinienilor, de religie islamică. În subtext, Hazony nu își poate îndrepta argumentația decât în mod interesat în direcția că un asemenea stat nu ar fi viabil (iar exemple concrete avem, cum e de pildă Kosovo, un stat creat artificial) și deci înființarea lui nu ar fi un fapt benefic.

La temelia argumentației sale stă ideea că un drept care figurează doar pe hârtie, la modul teoretic, fără posibilitatea de a fi garantat în realitate, nu poate fi

invocat și revendicat în mod legitim. Un stat trebuie să aibă resursele pentru a garanta drepturile pe care le oferă cetățenilor săi. Aplicarea universală și nediferențiată a dreptului la autodeterminare nu ar duce decât la disoluția statelor naționale pe linii de demarcație etnice și tribale și la revenirea la acea orânduire anarhică pe care statul național tocmai o depășise. Cu alte cuvinte, dacă independența le este garantată tuturor celor care o doresc, atunci în cele din urmă ea nu mai poate fi garantată nimănui.

Pentru a-și putea păstra independența, un stat național nu are nevoie doar de coeziune internă, ci și de suficientă forță economică și militară pentru a-și putea proteja teritoriul în fața unor potențiale agresiuni externe și chiar interne, prin grupări criminale. O națiune care nu îndeplinește aceste condiții se poate proteja doar prin alianță cu un stat mai puternic, devenind astfel nimic altceva decât un protectorat. Hazony recunoaște însă faptul că acest statut de protectorat, prin delegarea parțială a autorității, este în cazul majorității statelor de pe glob cel mai înalt grad de autodeterminare la care pot ajunge acestea.

În continuare sunt expuse principiile orânduirii bazate pe state naționale. Ele garantează independența națiunilor care dau dovadă de o coeziune și de o forță militară și economică suficientă pentru a și-o putea securiza. Aceste elemente înmănunchate în primul principiu sunt cele care duc la recunoașterea unei națiuni independente în cadrul orânduirii statelor naționale. În schimb, dacă un stat nu dă dovadă de capacitatea de a preveni propria dezintegrare sau cronicizarea violențelor interne, sau dacă nu are suficiente capacități economice sau militare, el nu poate face parte în concertul statelor naționale independente.

Al doilea principiu este cel al neamestecului în treburile interne ale altor state. Fiecare națiune este liberă să-și urmeze interesele și aspirațiile în conformitate cu propriile concepții. În absența sa, națiunile mai puternice le-ar aduce pe celelalte sub controlul lor, generând astfel o orânduire de tip imperialist.

Pentru a preveni colapsul intern și căderea într-o stare de anarhie, guvernul unui stat trebuie să aibă monopolul exercitării forței pe întreg cuprinsul teritoriului său. Împreună cu cel anterior, și acest al treilea principiu este unul fundamental al orânduirii statelor naționale, care nu poate exista în absența celor două.

Al patrulea principiu este prezența unor multiple centre de putere. Echilibrul puterilor („balance of power”) este necesar pentru a preveni hegemonia unei singure națiuni sau a unei alianțe de națiuni asupra celorlalte. Unii susțin că acest principiu ar avea drept scop de bază stabilitatea și pacea internațională. Chiar dacă argumentul nu e complet greșit, trebuie avut în vedere că stabilitatea și pacea pot fi asigurate și de o ordine imperialistă, însă cu prețul sacrificării libertății națiunilor. Ei bine, acest multipolarism are drept scop principal tocmai asigurarea acestei libertăți colective. Nicio națiune nu își poate păstra pe termen lung libertatea și autodeterminarea într-o ordine dominată de un singur stat imperial care, invocând propria superioritate, va interveni în mod inevitabil în afacerile interne ale altora, pentru a eradică aspectele care nu îi sunt pe plac.

Întemeierea de noi state naționale și redesenarea frontierelor trebuie să fie ghidată de al cincilea principiu al ordinii statelor naționale, anume parcimonia în ceea ce privește înființarea de state independente. Acest reper e menit să împiedice divizarea graduală a statelor existente, fapt ce ar conduce la o inflație de entități independente tot mai mici (exemplu negativ:

Kosovo, ca un al doilea stat albanez sub protecție internațională). Acest principiu al parcimoniei este relevant și în cazurile în care apariția unui nou stat ar amenința viabilitatea unuia sau mai multor state naționale deja existente.

Protejarea națiunilor minoritare de către guvernele naționale este al șaselea principiu necesar ordinii bazate pe statul național. Deși aici avem de-a face și cu aspecte de ordin moral, principalul argument al lui Hazony rezidă în indispensabilitatea acestui principiu pentru orânduirea statelor naționale. Dacă el nu e respectat, consecința poate fi anarhia sau imperialismul.

Al șaptelea și ultimul principiu este intransferabilitatea suveranității și a puterii guvernamentale către instituții universale. Această problemă a apărut în ultimul secol, când în repetate rânduri s-a pus problema înființării de instituții internaționale al căror scop este de a deposeda statele naționale de capacitatea de a judeca și de a acționa în mod independent, în numele păcii și prosperității universale. Numai că astfel de instituții, dacă au posibilități de coerciție la adresa statelor membre, nu sunt altceva decât instrumente ale unei ordini politice de tip imperialist.

S-ar putea pune întrebarea dacă acest din urmă principiu nu vine în contradicție cu idealul independenței și autodeterminării naționale. La o adică, dacă un stat dorește de bunăvoie să intre sub tutela unui altui stat sau a unei orânduirii imperialiste, atunci renunțarea la libertatea națională ar fi un ultim și sublim gest care ar ține totuși de autodeterminare. La o analiză mai atentă însă, o asemenea atitudine nu ar face decât să submineze orânduirea bazată pe statul național, consolidând pe de altă parte o structură de tip imperial care de fapt își va continua lucrarea de dezagregare a statelor naționale și a orânduirii bazate pe ele. Aceste observații sunt valabile atât în cazul Uniunii Europene, cât și în cel al tentativelor de a conferi Consiliului de Securitate al ONU autoritatea de a lua decizii cu caracter obligatoriu în privința problemelor de război și pace, Organizației Mondiale a Comerțului puterea de a reglementa economiile naționale ca o condiție de a participa la comerțul internațional, sau acceptarea Consiliului ONU pentru Drepturile Omului drept autoritate morală supremă în chestiuni care țin de demnitatea și bunăstarea individuală pe întregul glob.

Dacă prețuim libertatea de care ne putem bucura în cadrul unei orânduirii politice bazată pe state naționale, nu avem de ales și trebuie să insistăm asupra independenței depline a acestora față de orice fel de instituții supranaționale care își asumă o autoritate coercitivă asupra statelor membre. Firește, un stat național trebuie să fie preocupat și de prosperitatea altora, atât din perspectiva propriului interes, cât și din considerente morale. Dar asemenea preocupări își pot găsi expresia în negocieri și tratate bilaterale sau multilaterale între state independente, iar nu prin înființarea de structuri supranaționale coercitive.

Menținerea și consolidarea unei orânduirii viabile bazată pe state naționale reclamă o mare abilitate și dedicație din partea oamenilor de stat. La acest nivel, instituția statului național joacă un rol similar cu alte principii menite să asigure pe plan intern o guvernare cu adevărat liberă, cum a fi separarea puterilor în stat sau garantarea regimului proprietății private. E adevărat însă că preocuparea pentru prezența și consolidarea lor reclamă și o familiaritate constantă cu motivele inițiale pentru care aceste principii au fost aduse la viață, altfel ele se erodează treptat. La fel stau lucrurile și în privința statului național. Mai ales în vremurile actuale, virtuțile unei orânduirii bazată pe state naționale independente nu mai sunt propovăduite noilor generații, sau sunt amintite doar cu un caracter vag, fiind înlocuite cu apologia tot mai pronunțată a avantajelor unui imperiu universal.

Totuși, dacă libertatea rămâne importantă pentru noi, pentru a o putea asigura nu ne rămâne altă cale decât dificila misiune de a menține și consolida orânduirea statelor naționale independente pe care au construit-o înaintașii noștri și pe care am primit-o ca pe o prețioasă moștenire din partea lor.

(va urma)

CIREȘOAIIA - vatră monahală sfințită cu sânge de erou

Pr. BENONE VĂSĂI

Este o zi frumoasă de sfârșit de vară. Liniștea domnește peste împrejurimile orașului stațiune Târgu Ocna. Pentru obștea monahală de la schitul „Cuviosul Eftimie cel Mare”, din cartierul Poieni al orașului, această Duminică este una de Paște. Îmbrăcată în haină de sărbătoare, cu veșmânt tricolor și împodobită cu flori multicolore, bisericuța de lemn în stil maramureșean așteaptă să fie sfințită. Soarele zâmbește pe cerul senin. Sunetul prelung al cântecului de toacă răsună precum o doină, iar glasul clopotelor vestește momentul începerii slujbei. În răcoarea dimineții pelerinii se adună asemenea răzeșilor lui Ștefan Voievod să participe la acest moment istoric. Armata este și ea prezentă prin reprezentanții Batalionului 22 Vânători de munte Cireșoia din Sfântu-Gheorghe și prin cei ai Brigăzii 61 Vânători de Munte –Virgil Bădulescu-Miercurea Ciuc, străjuind cele două monumente închinare eroilor din incinta mănăstirii, dar și intrarea în locașul de cult.

În foisorul de vară a început Sfânta Liturghie săvârșită de un impresionant sobor de preoți și diaconi sub protia părintelui arhimandrit Andrei Ioniță, exarhul cultural al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. La momentul potrivit sunt pomeniți eroii care și-au dat viața pe aceste meleaguri în Primul Război Mondial.

La finalul Sfintei Liturghii, părintele protoiereu Ioan Bărgăoanu împreună cu părintele stareț Protosinghelul Claudiu Panțiru și cu soborul de clerici s-au deplasat către intrarea în mănăstire pentru a-l întâmpina pe Înaltpreasfințitul Părinte Ioachim, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului și pe părintele exarh arhimandritul Nicodim Bițic.

În sunet de clopot ierarhul a fost primit de tineri înveșmântați în port popular cu tradiționala pâine și sare și cu flori. Vizibil impresionat și emoționat, Înaltpreasfințitul Ioachim a mulțumit pentru frumoasa primire, a depus o coroană de flori la monumentul Vânătorilor de Munte situat în fața mănăstirii apoi, însoțit de preoți și reprezentanții Armatei Române, s-a deplasat spre biserică.

A urmat înveșmântarea Înaltpreasfinției Sale, pregătirile pentru slujba sfințirii și semnarea hrisovului. Apoi Înaltpreasfinția Sa a ieșit în pridvorul bisericii și a adresat câteva cuvinte reprezentanților armatei, autorităților statului și credincioșilor, explicând semnificația liturgică și istorică a momentului. Părintele Ciprian Ignat, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a dat citire Hrisovului pregătit pentru sfințire:

Schitul Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare și Sfântul Mucenic Claudiu,

Vârful Cireșoia, Protopopiatul Onești

Cu puterea, cu lucrarea și cu harul Milostivului Dumnezeu Cel în Treime lăudat, s-au încheiat lucrările de refacere a bisericii de lemn, cu hra-

mul Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare și Sfântul Mucenic Claudiu, de la schitul de pe înălțimea Cireșoaiiei, Protopopiatul Onești.

Într-un ținut istoric marcat de vechi ctitorii bisericești și vetre monahale, în proximitatea orașului-stațiune, Târgu-Ocna, se înalță de-a lungul cursului râului Trotuș, o serie de culmi muntoase, printre care și cea a Cireșoaiiei.

Pornind de la șoseaua națională DN 12 A, la jumătatea așezării Poieni, un drum sinuos pietruit virează la stânga și străpunge în urcare pădurea de fagi și stejari seculari, pe o distanță de 5 kilometri. La capătul acestei provocări trupul și sufletul se odihnesc în locul

numit „Balta Ilioaiei” unde de aproximativ două decenii, prin strădanie și muncă, împletite cu smerită rugă, a luat naștere acest spațiu de întâlnire cu Dumnezeu, colț de Rai și pridvor al Împărăției Cerești.

Potrivit gândului părintelui Claudiu Panțiru, care consemnează în pisania inițială că „a achiziționat locul acesta la jumătatea anului 2000, cu suma de 5.000.000 lei”, ridicarea unui lăcaș de închinare în acest loc s-a datorat evlaviei față de eroii și înaintașii neamului românesc.

Cel mai puternic argument care a susținut acest demers concretizat astăzi, este legat de jertfa celor aproximativ 1200 de soldați români căzuți în august-septembrie 1917, în încercarea de a recupera crestele muntoase și pozițiile strategice ocupate de către trupele germane și austro-ungare în contraofensiva din toamna și iarna lui 1916.

Pe culmea Cireșoaiiei, la celebra cotă 772 și nu numai, soldații din Brigada 27 de infanterie Bacău (în mod special Vânătorii de munte), cei din regimentul 15 Infanterie Războieni sau cei din Regimentul 4 Artilerie Roman au scris cu propriul sânge o pagină poate mai puțin mediatizată din istoria „Marelui Război”.

Nume precum cele ale generalului Arthur Vâltoianu, locotenentului Gheorghe Ioan Prioteasa, plutonierului Nicolae Șerban, poetului bucovinean Ion Grămadă, viitorului istoric și om politic Gheorghe I. Brătianu, sublocotenentului Toader Chirnoagă sau țăranului călăuză Elisei Ursac se identifică cu gloria și sacrificiul, în ceea ce se poate numi epilogul bătăliilor desfășurate pe frontul din Moldova 1917. Urmele acelor vremuri mai sunt vizibile și astăzi prin monumentele comemorative din acele timpuri sau prin cele mai nou ridicate.

În anii din urmă, rânduiala de rugăciune specifică mediului monastic și lucrările de construcție la biserică schitului au fost îngemănate cu acte de recunoștință față de eroii neamului.

Astfel, vechile cruci de mesteacăn (multe căzute și putrezite) ce marcau locurile unde fuseseră îngropați bravii ostași au fost reabilitate (trei cruci situate la circa 1,5 km distanță de schit care conțin numele a 220 de eroi și șase morminte îngradite cu grilaj de fier). De asemenea, după anii 2000, au fost înălțate patru monumente reprezentative: Monumentul Infanteriștilor (pe piscul Cireșoaiiei-2017, prin contribuția Brigăzii 15 Mecanizată „Podu Înalt”-Iași), Monumentul Vânătorilor de Munte (pe esplanada de la intrarea în curtea schitului-2018, prin contribuția Brigăzii 61 Vânători de Munte „Virgil Bădulescu”- Miercurea Ciuc) și Troița martirilor Revoluției Române (pe drumul de acces către schit, la circa 1km-2019).

Manifestările în cadrul unor ceremoniale religio-

militare, zilele de pomenire a eroilor; hramurile sau activitățile cultural-educative au adunat de asemenea an de an, sute de creștini în jurul așezământului monahal.

Ca și chiriarh al locului, observând dezvoltarea acestui reper duhovnicesc din eparhia noastră, am fost mereu aproape de părintele protosinghel Claudiu și de obște, sfințind și liturghisind sau binecuvântând proiectele catehetice și cultural-religioase.

În același timp s-a ridicat și odorul de mare preț ce străjuie culmea Cireșoaiiei, ca un altar sfânt de rugă ce adună în jurul lui Hristos pe cei ce s-au jertfit pentru neam și țară și pe cei ce astăzi se bucură de libertate.

Construită în stil maramureșean din bârne de brad și acoperită cu draniță, biserica are o lungime de 16 metri și o înălțime a turlei de 21 metri. Ea se compune din naos, pronaos și altar, iar catapeteasma este sculptată în lemn de tei. Registrul iconografic de pe catapeteasmă este prezentat sub forma unei frumoase erminii bizantine, operă a d-nei Adriana Hârjabă.

Astăzi, după aproape două decenii, conjugarea efortului depus de părintele protosinghel Claudiu împreună cu binecredincioșii și evlavioșii închinători și donatori ai acestui schit, dintre care amintim pe domnul Daniel Pastor din Bogdănești, s-a văzut încununat prin sfințirea de către noi.

IOACHIM

Din mila lui Dumnezeu, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, a acestui chivot de lemn ce se identifică cu secularii codrii ce-l înconjoară și al cărui vârf aureolat de cruce străpunge cerul în semn de binecuvântare.

La acest moment haric au fost prezenți P.C. Arhimandrit Nicodim Bițic, exarh, P.C.Pr. Ioan Bărgăoanu, protopop al Protoieriei Onești, reprezentanți ai Armatei Române, ai autorităților centrale, județene și locale, preoți din Protoieria Onești, precum și numeroși credincioși din comunitățile învecinate și nu numai, care au urcat acest munte binecuvântat.

Scrie, Doamne, în cartea vieții pe iubitorii lăcașului Tău cel sfânt!

Veșnică pomenire fie ctitorilor!

A urmat momentul în care reprezentanții Brigăzii 61 Vânători de Munte din Miercurea Ciuc și cei ai Batalionului 22 Vânători de Munte-Cireșoia din Sfântu Gheorghe au acordat Înaltpreasfințitului Părinte Ioachim drapelele celor două unități militare, distincții și diplome, o Enciclopedie a Vânătorilor de Munte și un coșuleț cu flori de colț. Aceleași distincții au fost oferite de P.C. Părinte stareț Claudiu Panțiru. La rândul său, Înaltpreasfințitul Părinte Ioachim a oferit distincții și diplome de merit celor doi reprezentanți, dar și câte o icoană a Sfintei Cuvioase Parascheva, ocrotitoarea Moldovei și a eparhiei noastre.

A urmat apoi slujba de sfințire a bisericii, care a debutat cu așezarea hrisovului de sfințire, a pomelnicelor de ctitor și a sfințelilor moaște în piciorul Sfintei Mese, apoi completarea golului rămas cu nisip, așezarea capacului de marmură și sigilarea lui ceară naturală topită. S-a spălat Sfânta Masă cu apă și săpun apoi a fost ștearsă și stropită cu apă de trandafiri iar apoi unsă cu Sfântul și Marele Mir. S-au pus apoi în cele patru laturi chipurile celor patru evangheliști și apoi a fost îmbrăcată Sfânta Masă cu măsărița (cămașa de in) care a fost pecetluită cu sigiliul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Toate acestea ne aduc aminte de înmormântarea Mântuitorului Iisus Hristos, dar și de vestirea cuvântului evanghelic prin sfinții evangheliști în

continuare în pag. 10

România și sfârșitul Europei(38)

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Mihail Sturdza (1886-1980) a fost un diplomat de prestigiu, ministru de externe al României în perioada Statului Național-Legionar (1940-1941) și a Guvernului Național de la Viena (1944-1945). Lucrarea sa „**România și sfârșitul Europei**” constituie un izvor documentar de excepție.

După ianuarie 1941, toată lumea carlistă, toată mahalaua politicianistă reînviase, ieșise din ascunzișurile sale, grămădindu-se și gudurându-se împrejurul lui Antonescu... pentru a-l preda mai târziu dușmanilor țării pe Generalul înșelător și înșelat deopotrivă (pag.229)

În închisoarea din Lugoj am primit vestea pe care cu toții o așteptam de atâta vreme și cu atâta nerăbdare: Mobilizarea Generală și Declarația de Război contra Rusiei Sovietice. Însărcinat de camarazii mei am trimis Generalului Antonescu următoarea telegramă „Toți legionarii din închisoarea Lugoj stau la ordinele Comandantului Suprem al Oștirii. Dumnezeu să ne binecuvânteze armele!” Știm că din toate închisorile legionare, telegrame identice pleaseră în aceeași zi... Răspunsul lui Antonescu a fost cel pe care numai un suflet de

maniac ca al său putea să-l dea: PEA TÂRZIU, DOMNILOR!... Războiul de recucerire trebuia să fie numai al său... (pag.230-231)

Atmosfera sumbră din țară după ianuarie 1941, cu zeci de procese absurde, cu mii de legionari în închisori și cu revenirea la suprafață a unei bune părți a cadrelor carliste (care-l impulsioneau permanent pe Antonescu să mărească prigoana) a fost înșeninată parțial de începerea războiului antisovietic, care pentru noi românii însemna în primul rând eliberarea Barasabiei, Bucovinei și Herței, ocupate și însângerate în anul precedent.

Era un obiectiv care întrunea unanimitatea națională și care ar fi trebuit să unească toate energiile patriotice. Tineretul legionar aflat în închisori era convins că va fi trimis pe front (de altfel și germanii i-au cerut lui Antonescu acest lucru) unde conștient s-ar fi jertfit pentru țară în acest război, considerat de mulți a fi un război sfânt împotriva comunismului ateu și satanic. Dar Antonescu refuza cu aroganță, crezând cu naivitate că războiul va fi scurt, iar legionarii nu au dreptul să fie asociați la gloria învingătorului, care trebuia să fie doar a lui. În felul acesta armata română nu era lipsită doar de câteva mii de

ostași valoroși, ci și de suflul mobilizator al spiritului legionar care putea da masei de ostași o motivație superioară a luptei anticomuniste, mai ales după ce eliberarea provinciilor răpitate fusese realizată.

Alte mii de legionari (tineri aflați în libertate și mobilizați în armată) vor ajunge pe front în Rusia, dar vor face obiectul unei exterminări programate (deși nu suferiseră nicio condamnare) fiind trimiși mereu în misiunile cele mai periculoase. Mai târziu, când nevoia de trupe va crește Antonescu va trimite pe front și pe o parte din cei din închisori sub forma degradantă a batalioanelor de exterminare de la Sărata (amestecați cu dezertori și deținuți de drept comun). Și aceștia vor dispărea în marea lor majoritate în stepele Rusiei...

Antonescu a găsit soluția „patriotică” de a termina odată cu acest „tineret gălăgios”...

CIREȘOAI - VATRĂ MONAHALĂ SFINȚITĂ CU SÂNGE DE EROU

toate colțurile lumii. Apoi Părintele Arhiepiscop a împărțit lumină vestind Învierea Mântuitorului Hristos din morți. A urmat sfințirea interiorului și exteriorului bisericii prin ungere cu Sfântul Mir amestecat cu ulei și prin stropire cu apă sfințită.

După târnosirea bisericii, Înaltpreasfințitul Părinte Ioachim a mers la altarul de vară al mănăstirii și a acordat Preacuviosului părinte protosinghel Claudiu Panțiru, starețul și ctitorul principal al acestui sfânt locaș, din partea Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, distincția Crucea Moldavă pentru tot efortul depus la ridicarea acestei bijuterii arhitecturale. Părintele Claudiu a oferit ierarhului o iconă cu Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare și a mulțumit celor prezenți, adresând următoarele cuvinte:

Înaltpreasfinția Voastră, Preacuvioșii Voastre, Preacucerniciile Voastre, Distinși ofițeri ai Armatei Române, Iubiți credincioși,

Sufletul meu de monah este aici, lângă eroii neamului. Cum frumos spuneți, Înaltpreasfinția Voastră: Pe aici se trece liber. Pe aici, prin Sfântul Altar închinat eroilor neamului jertfiți pentru România, pentru Biserica Ortodoxă, pentru poporul român. Sunt aici să slujesc Sfântul Altar și pe sfinții eroi, cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Voastre.

Ne aflăm în avanpostul Cireșoaii, un platou pe care Dreapta milostivă a lui Dumnezeu l-a îndreptat și pregătit ca așternut picioarelor Sale pentru vremea pe care o va rândui în curgerea timpului. Ceea ce era fără însemnătate în cursul istoriei, veacul trecut i-a conturat un nume de neuitat, când Dumnezeu, prin pașii ostașilor români, a trecut pe aici, odihnindu-se pe locul unde, la Nazaret, avea să ridice Altar de mântuire neamului românesc.

De numele Cireșoaii se leagă amintirea luptelor sângeroase ale Vânătorilor de Munte începute la 27 august/ 9 septembrie 1917. Eroismul fără seamăn cu care au luptat trupele noastre pentru cauza dreaptă a eliberării Patriei a stârnit admirația contemporanilor care au elogiat faptele de arme ale ostașilor români pe linia de foc Cașin-Oituz-Coșna-Cireșoia.

Deși în acest spațiu geografic occidental al de Dumnezeu păzitei Eparhii române se află zeci de locașuri de cult și monumente istorice, semn de puternică spiritualitate creștină, ridicarea unui nou Altar în orizontul Cireșoaii a avut ca teme tocmai omagierea și întreținerea Cultului eroilor în această zonă care a fost martora unora dintre cele mai dramatice și sângeroase lupte din Primul Război Mondial.

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop de vrednică pomenire Eftimie Luca, pe atunci Episcop al Romanului și Bacăului, la 1 ianuarie 2000, s-a aprobat înființarea schitului cu hramul „Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare” pe acest loc numit „Balta Ilioaiei” și care a fost cumpărat de la Nicolae Diaconu, din Hăghiacul Doftenei. La jumătatea anului 2000, s-a început zidirea unei capele și a dependințelor, după sfințirea locului care a avut loc în data de 18 iunie 2000. Prima Sfântă Liturghie s-a săvârșit la sărbătoarea „Sfântului Dimitrie Izvorătorul de Mir” din același an, iar primul hram s-a sărbătorit pe 20 ianuarie 2001, sub protia Înaltpreasfinției Voastre, pe atunci Arhiepiscopul Vicar al Arhiepiscopiei

Romanului și Bacăului.

În anul 2005, s-a adus și montat biserica actuală de lemn în stil maramureșean, comandarea bisericii la S.C. Rustic S.R.L. Baia Mare și marea parte a cheltuielilor fiind oferta principalului ei ctitor, fratele Daniel Pastor, din Bogdănești, județul Bacău. Montarea bisericii a fost încheiată pe 20 iulie 2005 de către meșterii din Bârsana Maramureșului.

Odată ridicată biserica actuală, ea a devenit, prin rânduiala liturgică zilnică de precinstire a Sfintei Treimi, izvor de binecuvântare și de recunoștință pentru eroii neamului românesc căzuți la datorie pe aceste meleaguri prin reamenajarea crucilor comemorative de pe platoul Cireșoaii și a locului istoric numit „Masa Reginei”. Pelerinajele anuale la aceste locuri sfinte, la sărbătoarea Înălțării Domnului, vor prelungi de acum mâna binecuvântării din altarul astăzi sfințit de Înaltpreasfinția Voastră pe această culme pe care s-a scris o pagină importantă a istoriei neamului nostru românesc.

Înaltpreasfinția Voastră, Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop Ioachim, cu smerenie Vă sărut dreapta, rămânându-vă supus fiu ascultător și vă mulțumesc pentru această Poartă a Cerului pe care ați adăugat-o astăzi, prin sfințire, lanțului de aur al sfintelor altare.

După acest impresionant discurs a urmat o slujbă de hirotesie în cadrul căreia părintele slujitor Benone Paul Văsâi a fost ridicat la rangul onorific de iconom. Apoi Părintele Arhiepiscop a acordat diplome de ctitorie și de excelență tuturor celor care și-au adus contribuția la ridicarea acestui sfânt locaș menționând că tot ce s-a făcut aici este un tribut adus lui Dumnezeu, dar și eroilor căzuți pe aceste meleaguri binecuvântate.

Tot astăzi celor doi ocrotitori ai schitului (Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare și Sfântul Mucenic Claudiu) li s-a mai adăugat și Sfântul Gheorghe Pelerinul, ca hram de vară.

A fost o zi binecuvântată care va îmbogăți paginile istoriei locale.

Mulțumim tuturor ctitorilor, contribuitorilor și binefăcătorilor acestui sfânt locaș. Fie ca Bunul Dumnezeu să vă înmulțească talantul pus în slujba Sa și dragostea pe care o aveți către eroii neamului românesc.

Pr. BENONE PAUL VĂSĂI

Coasta Galeș Brigada Nr.1 -Relaxare-

ION DUNCA

În ceea ce ne privește, prozaici și nesimțitori față de jalea îndoliată, nu doream decât ca cercul sonor să dureze cât mai mult. Nu ne simțeam deranjați să stăm pur și simplu, proptiți în cozile lopeților. Dar cum cele bune au totdeauna durată restrânsă, s-a terminat și asta.

Ne-am reluat lucrul cu lehamitea care se instalase în toți și în toate. Soldații au revenit și ei la poziția normală și la interminabila plictiseală.

În sfârșit, iarna-și încheiase, de bine de rău, misiunea anuală și a revenit sezonul noroaielor de primăvară. Bineînțeles, cisternele cu apă se împotmoleau, setea afurisită și-a reluat locul în viața noastră de toate zilele și nopțile, odată cu hrana rece, alcătuită în principal din brânză supra-sărată. Mai că duceam dorul zăpezii topită în gamele. Așa eram noi, bandiții, veșnic nemulțumiți și cărcotași. Nimic nu ne mulțumea. Cum să nu se supere autoritățile, care făceau atâtea eforturi pentru a ne îndulci viața?

Deodată o „bombă”, ce părea incredibilă – ca toate „bombele” – zicea că Nea Petrică își ia zborul. Zvonuri ciudate și neverosimile spuneau că unii comandanți de „colonii” și alte „cadre” de seamă din MAI și Direcția Generală a Penitenciarelor, ar fi dați în judecată pentru ceva „împotriva umanității”, deoarece ar fi comis de capul lor niscaiva excese și că ar fi mare vânzoleală printre „cadre”. Chestia asta suna atât de bombastic, că nu a fost crezută de nimeni. Cu toată neîncrederea șovăitoare, ochii atenți și receptivi ai deținuților nu puteau să nu observe aerul de îngrijorare de pe fețele caraliilor, ca și modul oarecum mai moderat cu care-și debitau sudalmele. Scepticismul adânc înrădăcinat își spunea și de data asta cuvântul: mai vedem, mai așteptăm – oricum nu aveam încotro – și eternul „văzând și făcând”. Totuși...

Într-o seară, politicul Bau-Bau, alias Șerban în persoană, ne-a citit – nouă primii, având noi nr.1/„colonie” – **noul Regulament al Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă**, ale cărui prevederi erau absolut uluitoare. Dacă nu deadreptul revoluționare. De necrezut!

Personalul era **obligat** să se adreseze deținutului cu **dumneata**, iar deținutul să se adreseze personalului cu **dumneavoastră**. Nu ne deranja diferența sau „nuanța” de adresare, deși nițel conta și asta, cum s-a dovedit nu peste mult, când ne-am permis luxul de a ne distra și noi – în felul nostru – pe seama celor ce nu reușeau să se dezobișnuiască de **mă și tu și banditule**, ca și alte complimente măgulitoare, pe măsura lor.

Apoi – **fundamental** – nimeni nu mai putea fi forțat să muncească mai mult decât voia sau putea. Mare minune! Chiar nu ne venea să credem, parcă visam!?! De unde până unde atâtea umanitarism? Și mai ales, eterna îndoială: cât va ține? Mai erau o sumă de prevederi, neimportante pentru noi. Însă dreptul la o carte poștală lunară și pachetul aferent de acasă însemna foarte mult pentru noi, care ne pierduserăm prin contribuția entuziastă a lui Bau-Bau și al său compostor, toate drepturile (ei le spuneau favoruri) pe anul în curs. Compostorul a căzut brusc în desuetudine, sancțiunile erau anulate **în totalitate**. Bravo lor! Eram cotropiți de o falsă îngrijorare: oare ce o face Bau-Bau cu compostorul lui? Am lăsat problema spre a fi rezolvată de cel ce toată

iarna ne sâcâise cât a putut. A putut mult! Nu ne mai privește pe noi.

Cu o grabă suspectă – tare mai eram bănuitori! – am primit cărți poștale. Dacă totul va decurge normal, în două-trei săptămâni ar trebui să începă sosirea coletelor, iar viața ar fi putut deveni suportabilă (în înțelesul nostru, radical diferit de al celor care se consideră „normali”).

Măi, să fie! Oare dispariția Tătuului a făcut să slăbească presiunea? Habar n-aveam și nici nu ne prea omoram cu presupunerile, noi, cei tineri. Erau subtilități politicianiste care nu ne priveau. Asta era treaba „bombagiilor” de care făceam – cu respectul și discreția cuvenită vârstei – haz. Să încerc o explicație.

Nu toți deținuții politici era politicieni. De profesie, vreau să spun. (Se vede acum ce ocupație comodă și rentabilă a devenit această **profesie**). Unii erau pur și simplu victime, alții, luptători anticomuniști fără aderență politică sau simpatii partinice. Pur și simplu își iubeau neamul și țara în care se născuseră și făcuseră ceea ce au considerat că e de datoria lor să facă pentru a o apăra.

Erau rătăciți printre noi o categorie bizară care nu ar fi avut ce căuta acolo: „frontieriștii” încadrați ca **semipolitici**, adică ceva hibrid, un fel de mixtură bizară, deoarece nu numai cei ce nu suportau regimul încercau să scape din „lagărul socialist” ci și – mai ales – aventurierii, poate curajoși, nu totdeauna onești. Dintre aceștia s-au recrutat de către administrație multe lichele, care nu contau pentru noi: îi izolam și gata.

Erau țărani, mulți dintre ei încadrați ca sabotori pentru neachitarea cotelor obligatorii. Aceștia, în marea lor majoritate, s-au dovedit a fi demni în modestia lor neprefăcută. Mult mai demni decât mulți titrați sau galonați.

Alții, care au nimerit prin pușcării ca „politici” precum orbul, Brăila. Luați de val sau mâncărime de limbă, precum „amicul” meu, avocatul Popescu și alții, mulți alții, trimiși în „gulag” spre luare aminte și meditare. Atunci, orice pretext era bun.

În sfârșit, erau preinșii politicieni, cei care știau totul, trăind într-o lume ireală și visând la americanii **care nu vor tolera așa ceva** și care americani, – fiind ei și campioni democrației – își vor trimite parașutiștii, care vor termina în doi timpi și trei mișcări cu brambureala asta comunistă. Păi, cum altfel?

Nu credeau o iotă din ceea ce noi, fiind mai informați decât ei – încă din 1950 – le spuneam despre tratatele secrete între marile puteri de la Ialta. Cum și cele mai bine păzite secrete au fisurile lor, am aflat de pe atunci și timpul a confirmat, iar peste decenii au devenit publice. Dumnealor erau oamenii subtilităților politice, de care noi, cei „cu caș la gură”, nu aveam habar, ziceau dumnealor atunci când, ca niște magiștri, catadixeau să ne explice ce și cum se face politica. De la ei ieșeau **bombele** – cum se împământenise termenul –, atunci când era vorba de știri, care de care mai abracadabrante, din care rezulta că era vorba de zile, cel mult săptămâni până când se va sfârși coșmarul.

Ne amuzam între noi pe seama lor, compătimitându-i și înțelegând că de fapt în aceste „bombe” își găseau suportul moral și plecând de la ele croiau planuri ridicole de viitor, formau guverne, se mai și certau pe „cabinete”, cui se cuvine și cui nu aia sau aialalt!?! Cu o precizare deloc neglijabilă: noi nu aveam niciun locșor în aceste proiecte! Ba unii mergeau până acolo încât ne preveneau cu delicatețe că nu-și pot permite să ne lase liberi. Dar promiteau generoși pachete la discreție, vorbitoare cu familia, cărți, ziare, mă rog, o detenție civilizată, **ca pentru politici**. Însă liberi? A, nu! Așa ceva nu se poate! Nu ne putem permite!

Își aminteau de noi, când era vreo nevoie stringentă de vreun medicament – de exemplu – știind că la noi solidaritatea cu semenii era puternică și funcțională și se făcea tot posibilul pentru procurarea aceluia medicament. Noi nici nu concepem

că se pot face diferențieri între culori politice sau de orice altă natură. Consideram că suntem cu toții oameni pur și simplu, vârați în aceeași cușcă și îndurând aceleași privațiuni.

Când era greu, își aminteau de noi. Cum slăbea povara, redeveneau optimiști nevoie mare, convingși că aceasta se datora intervenției ferme a anglo-americanilor, privirile li se mutau undeva sus, tot mai sus, proporțional cu slăbirea poverii. Îi știam și-i iertam. Știam și că atunci când vor da din nou de greu, vor reîncepe miorlăiala și cerșitul milei. După care ciclul se va relua, mereu și mereu, până când...

Până în zilele noastre când, după un sfert de veac postrevoluționar, tinerii au preluat cu brio tot ce a fost mai rău în năravurile politicaste dintre cele două războaie mondiale, atât de idealizate de unii, care vor să se uite ceea ce nu le convine.

Știam și noi câte ceva despre felul în care s-a făcut politica în România interbelică, știam și despre dictatura regală și despre crimele și abuzurile cu totul în afara principiilor democratice, clamate viguros îndeosebi de către cei ce le călcau în picioare cu nerușinare. Le aflam chiar și de la ei, căci aveau naivitatea să-și relateze isprăvile lor electorale, fraudele și înșelăciunile nerușinate ca pe niște activități firești, parte intrinsecă a politicii, în care scrupulele morale nu-și aveau locul, lăsându-ne blocați în mirare: e posibil? Păi, da! A fost și este posibil!

Nu-i contraziceam, nu avea rost. Ascultam și băgam la cap, mai punând câte o întrebare din când în când, având rolul să-i ațâțe. Apoi zoaiele curgeau, ilustrând minunățiile democrației românești interbelice. Ceea ce sufletele noastre – rămase de copii, neatînse de slinul lumii – nu puteau pricepe nicicum, era că totul se făceau în numele țării și a neamului. (Ca și acum). Vorbe goale, slogane electorale și... atât! Pentru acești domni era clar că în politică nu există scrupule, totul este permis.

Aveam să-i redescopăr în presa de după 89, când cei ce abia scăpaseră de comunism au reluat – de unde le lăsaseră cu peste patru decenii înainte – injuriile și calomniile reciproce. Am înțeles că nu au învățat nimic. Chiar **nimic!!!** Atâtea suferință! Pentru ce și pentru cine?

Apoi, cea de a doua răzvrătire.

Tot în schimb de noapte, de data asta când se lumina de ziuă.

S-a stârnit un vânt puternic, tot din direcția opusă celei de descărcare. Din nou ni s-a interzis – prostește, consideram noi – să descărcăm pe partea interioară, urmînd ca după ieșirea garniturii de pe rampă, să nivelăm totul încât să nu rămână urmă deranjantă. Dar ordinul era clar: **nu se poate!** Ei bine, nici noi nu putem să înghițim tot conținutul garniturii, care oricum se întorcea înapoi. Așa că, dacă ei nu pricep, noi refuzăm absurdul. Scurt, fără nici un îndemn, lopețile au zburat de pe garnitură, urmate de mânuitorii lor. Tevatura se repe-ta ca trasă la indigo, dar fără frigul năpraznic din cazul precedent.

La poartă s-a raportat regulamentar, dar da data asta Nea Petrică nu a mai apărut. Nici nu-l zăriserăm cam de multșor și, cum mi se pare că am mai spus, se zvonea că ar fi cam pe ducă. În schimb a

continuare în pag. 12

Pe urmele eroilor băimăreni

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Puține informații avem despre activitatea „Frăției de Cruce” de la liceul „Gheorghe Șincai” din Baia Mare, despre arestarea membrilor acesteia în 1948 și despre detenția în închisorile comuniste. Majoritatea lor au trecut demult la cele veșnice și nu am apucat să-i cunosc personal, ultimul fiind Vasile Măgurean, plecat la Domnul anul acesta în ianuarie și de la care mai știm unele lucruri. Se pare că niciunul dintre ei nu a publicat vreun volum de memorii din lupta anticomunistă sau din detenție; e posibil să existe articole sau interviuri dar acestea nu au ajuns până acum la cunoștința noastră.

Cunoaștem cel puțin numele tinerilor legionari băimăreni: Gheorghe Dipșe (închis și pe timpul lui Antonescu, devenit ulterior preot greco-catolic), Ștefan Buteanu, Cornel Oșanu, Ioan Iluț, Vasile Șchiopu, Florian Săsăran și Ioan Tămaș (Vasile Magurean a fost adăugat la lot de către Securitate pentru „omisiune de denunț”, el neparticipând la ședințele organizației, dar fiind coleg și prieten cu câțiva dintre membri se presupunea că avea cunoștință de activitatea acesteia).

Se știe că au fost judecați la Cluj în mai 1949 împreună cu grupul mai numeros al maramureșenilor („lotul Vișovan”) și cu alți „frați de cruce”

din alte orașe din Ardeal, stând la mare îngheșuală în aceeași celulă 64 de persoane timp de 3 luni! În sistemul penitenciar austriac (care construisese închisoarea în secolele precedente) acel spațiu era destinat la 10 deținuți... După primirea condamnărilor, elevii au fost duși - prin Jilava - la Târgșor, jud. Prahova, închisoarea minorilor, apoi spre Canal sau alte locuri de detenție, în funcție de mărimea condamnării. Pe Gheorghe Dipșe avea să-l întâlnească Aurel Vișovan la Baia Sprie în 1952-53.

În Baia Mare mai exista o organizație legionară, cea a studenților de la Institutul Minier de Subingineri. Aceștia nu erau localnici, ci adunați din toate colțurile țării și își începușeră activitatea legionară în județele de origine. Menționăm

aici pe Radu Tudose (șeful grupului), Dumitru Oniga, Stanciu Mazilu, Dumitru Cristea, Silviu Murgu, Petre Amzu, Mircea Gonțoiu, Emilian Grovu. Și ei au fost condamnați la Cluj în mai 1949 și apoi împrăștiați pe la diverse închisori din țară.

M-am bucurat mult când am găsit zilele trecute mormântul lui Florian Săsăran în cimitirul din localitatea Tăuții Măgherăuș (lângă aeroportul Baia Mare). Aparent o întâmplare (eu fiind acolo pentru a mă ruga la un alt mormânt), dar în fapt o lucrare tainică a Providenței. Așa cum spunea recent cineva, „martirii noștri vor să fie găsiți”.

Florian Săsăran - Prezent!

Camarazii din Baia Mare - Prezent!

COASTA GALEȘ

găsit soluția: **Brigada cu nr. 1 se desființa.** Efectivul fiind redistribuit în întreaga „colonie” cu precizarea expresă să nu fie nicăeri doi sau mai mulți dintre noi în aceeași brigadă. (Probabil ca să nu fim sursă de contaminare).

Redistribuirea efectuându-se în pripă, nu s-a mai ținut cont de vârstă, condiție fizică sau alte criterii obișnuite, astfel că spre uimirea mea am nimerit la o brigadă de ripări. Specialitate unde erau distribuiți oameni cu condiție fizică mai precară (cine era altfel?) sau mai înaintați în vârstă, bolnavi sau unii „cu pile”. Munca aceasta fiind considerată – și chiar era – mai ușoară. Prietenii mă invidiau, iar eu mă plictiseam de moarte. Fiind prea obișnuit cu atmosfera vioaie din brigăzile de elevi – chiar și în cele mai grele perioade –, aici totul mi se părea lănced, iar munca și mai plicticoasă ca la descărcări – să zicem – unde transpirai vârtos și bombăneai așisderea. Blestemând Canalul, Dobrogea cu clima ei cu tot și ce se mai nimerea, dar găsind și momente de veselie explozivă, care-i irita pe oficiali, dar ne reconforta pe noi. Pe când aici, deși mult mai ușor ca efort fizic, mă bălăceam într-o mlaștină printre vâlcăreți și plângăcioși. Nu era de mine, dar nici nu aveam de ales.

Au ales pentru mine prietenii care lucrau prin atelierele mecanice. Foști elevi de licee industriale în anii terminali erau meseriași de primă mână și prețuiți ca atare. Nu știu nici cine, nici ce sfori au fost manevrate, că m-am pomenit repartizat la o asemenea formație. Nu că nu aș fi fost tentat, dar eram ageamiu la modul absolut în ce privește mașinile unelte cu care se distrau meseriașii. În cele din urmă mi-am zis că orice se poate învăța și la o adică nu poate strica să știi o meserie, pentru orice eventualitate. Așa că m-am prezentat la noul loc de muncă, unde am fost dat să ucenicesc la un neamț taciturn de vreo cincizeci de ani, care supraveghea o rabotează. Pe care am și curățat-o la sfâr-

șitul schimbului și asta a fost ultima mea sarcină în acea primă zi. Care a fost și ultima acolo, la atelierul mecanic.

I-am spus șefului de atelier că renunț, descoperind eu că nu am nici aplicație sau înclinație și nici interes în materie. Omul nu a obiectat, doar s-a mirat: nimeni până atunci nu a renunțat benevol la atelier în schimbul muncii la pământ. Așa că m-am întors de unde am venit.

Noul regulament a avut efecte palpabile și într-un timp relativ scurt. Nea Petrică-Bunicuțul și poli-trucul Șerban-alias Bau-Bau, au dispărut din partea locului. Nu i-am regretat. A venit la comandă un locotenent de vreo 40 de ani, fost comandant al penitenciarului din Constanța, care se numea Dincă. Unde hoții îi spuneau Tata Dincă. Se pare că fusese omenos și nu s-a desmințit nici la noi. Poate că astea erau dispozițiile. Dar sigur s-a dovedit un bun gospodar și printre primele măsuri a fost formarea unor brigăzi de „inapți” care oricum făceau față cu greu muncilor de șantier, căroro le-a trasat sarcina să pietruiască și să pună la punct aleile dintre barăci, ca și platoul de adunare. Și-au făcut oamenii treaba cum nu se poate mai bine și într-un timp neașteptat de scurt. Era interesul general și s-a muncit cu conștiinciozitate exemplară. S-a sondat și s-a găsit apă, undeva foarte aproape de „colonie”. Imediat a început construirea unui castel de apă care, sub conducerea inginerilor deținuți de care nu se ducea lipsă, a fost ridicat repede și pus în funcțiune. Țevăria instalațiilor era gata montată când am sosit noi acolo, dar până în momentul de care vorbesc era inevitabil moartă. Acum a prins viață și am avut o satisfacție imensă, căci acum aveam posibilitate să ne întreținem curățenia. Care întreaga iarnă și încă o bucată de timp a lipsit cu desăvârșire. Nu descriu amănunțit cum am reușit să ne spălăm după luni întregi de acumulare de jeg. Nici cum am reușit să ne aducem rufele la o oarecare normalitate, îmbibate în același timp cu același jeg. Mirarea constă în faptul că nu au putrezit pe noi. Cu noi cu tot!

Am fost mutat din nou și de la ripări am ajuns din

nou la eternele descărcări manuale. Dispersarea noastră prin brigăzi, unde nu aveam voie să fim mai mult de unul, a avut exact inversul efectului scontat și a căzut în desuetudine odată cu dispariția din spațiul Coastei Galeș, a lui Nea Petrică & comp. I-am convins și pe alții de eficacitatea solidarității și am ajuns să muncim într-un ritm normal, omenesc.

Ne cam șmecheriserăm noi, conform părerii unanime a caraliilor, care se dezobișnuiau greu de năravurile adânc înrădăcinate în atâția ani. Când ni se adresau cu **mă**, nici nu mai răspundeam, ca și cum nu ar fi fost vorba de noi, scoțându-i din sărite. Sau când zbierau la noi că muncim prea lent, recomandându-le politicoșii să mai studieze noul regulament, în care se prevede că... Situație comică pentru noi, insuportabilă pentru ei. De care profitam fără jenă, chiar dacă ne mai trecea prin mână că dacă situația revine la ce a fost, consecințele vor fi pe măsură.

Tot priticindu-se brigăzile și nemaiținându-se seama de vechile porunci ala foștilor șefi, ne-am regăsit în aceeași brigadă un grup destul de consistent de buni prieteni. Eram încântat la culme că eram din nou împreună cu Puiu Păcuraru, posibil și Paul Țalea, olteanul atipic, și alții pe care nu-i mai pot numi, dar din aceeași veche deja „familie” a foștilor elevi și studenți. Probabil că în schimburile de noapte Puiu Năstase ne mai plim-ba printre constelații și galaxii, cu vorba lui domoală și logică de fier.

Timpul se scurgea în avantajul nostru, în sensul că nefiind lihniți, nici istoviți în ultimul hal și – important – nici terorizați, aceasta însemna un interval benefic, un fel de vacanță. Ne mai lăfăiaam în plus și cu cele patru țigări zilnice, rație autoimpusă și care ne satisfăcea pe deplin. Toate bune din punctul nostru de vedere până în dimineața când...

(va urma)

ION DUNCA

PREZENT! la Isverna

GEORGETA BLEDEA, Cluj

Luna iulie a anului 2020 a început cu colindarea Argeşului, Gorjului și Vâlcei în căutarea crucilor sub care se odihnesc martiri ai neamului românesc, dar și a locurilor prin care au trecut înfrățiți cu suferința cei care au visat la România.

În dimineața zilei de 4 iulie 2020 am pornit spre întâlnirile de la Coșești, Jupânești, Aniniș și Isverna. Aveam „să-i cunosc” pe cei plecați în '39: Ion Stancu, părintele Grigore Motomancea, părintele Aurel Nicolescu, și în '49: frații Bocârnea – Eugen și Ion, Gheorghe Eftimiu.

Primul popas la Biserica nouă – Sfinții Arhangheli din Jupânești, pentru parastas, ne-a unit cu cei plecați (fără de voie!) prin „VEȘNICA POMENIRE”. Apoi „Tinda bisericii din Jupânești” – a poetului Ion Barbu, ne-a chemat spre Biserica de lemn cu hramul „Înălțarea Domnului” să vedem cu câtă măiestrie și dăruire și-au cinstit credința românii celui de-al șaisprezecelea și al optsprezecelea veac. Brăul median cu motivul sfurii, din stejar secular, consolele – capete de cai pe care se sprijină acoperișul, pridvorul larg cu pictura murală – prima școală a satului, sculptura ferestrelor, arcul de boltă din naos, icoanele și odoarele au descoperit ochilor trupești și sufletești moștenirea lăsată nouă.

Cum se leagă lucrarea mâinilor, biserica, martiriul, credința, pomenirea...

... Spre amintire:

Tinda bisericii din Jupânești - de Ion Barbu

Munte-al Muscelului: cetini/ Pe spatele pietrei crăiești,/ Domnescul râu să-l încetini/ La locul numit Jupânești.// Anii mei tineri, ostateci/ Acelor nisipuri și pruni/ Feciori se întorc și sălbateci./ Ca scurte nume de huni.// Calul din nou peste cremeni/ Spre râu copitele trage-și/ Să-înc târgovețul, asemeni/ Ei, Clarei, letinei din Argeș.// Așa cum apele Doamnei/ Prin Ponturi se-adună cu Padul/ Îi mân acești ani: anii toamnei/ La Stancu Ion, camaradul.// Ca el, deslegat în cântare/ Prin plumbul sutașului beat/ Ridic spre avere cântare/ Un suflet golaș de băiat.// Picioare de capră Satana/ Apasă-n platan spre a mă pierde./ Grea însă, că zaua și stana,/ Va trage cămășa mea verde.

Poezia, pomenirea lui Ion Stancu, tânărul încredințat că Dumnezeu îi primește închinările în numărul gloanțelor care l-au străpuns pentru „a muri frumos”. La cimitirul din Coșești acesta s-a dezvăluit mai întâi prin tricolorul de la cruce. Mai apoi prin chipul tânăr și expresiv, cu cel al mamei alături, și nu în cele din urmă prin „PREZENT”-ul rostit într-un glas de noi la apel:

Ion Stancu, PREZENT!

Lângă o altă Biserică de lemn, cea cu hramul Sfinței Paraschiva, din Aninișu din Vale – un alt „PREZENT”! Tricolorul ne indica o cruce pe rândul din față. Un chip marcat de blândete și dărzenie ne amintește de un părinte al satului care, ridicat de la masă, într-o zi a lui septembrie '39, se prăbușește sub rafala de gloanțe în fața copiilor și a soției. Sentința „Așa vor fi pedepsiți trădătorii de țară” este aplicată pe loc, în fața celor dragi.

Acum, într-o zi a lui iulie 2020, în fața celor care l-au căutat cu stăruință și-l pomenesc cu prețuire, se prezintă la apel:

Grigore Motomancea, PREZENT!

Isverna – Biserica Cuvioasei Paraschiva găzduiește în curtea ei un monument de martiri. Cei trei au fost răpuși de aceeași sentință „trădători de țară”. Chipurile lor tinere se fac cunoscute privirilor dintr-un tablou așezat la baza monumentului, iar numele se aud în rânduiala parastasului. Ca și pentru Ion Stancu și părintele Grigore Motomancea, după moarte, aplicarea sentinței mai continua prin expunerea trupurilor încă trei zile. Iar locul odihnei într-o veșnicie ne este încă necunoscut. Totuși am avut încredințarea că au răspuns la apel:

Eugen Bocârnea, PREZENT!

Ion Bocârnea, PREZENT!

Gheorghe Eftimiu, PREZENT!

Ultimul popas pe meleaguri mehedintene, iulie 2020, mă însoțește având în minte chipuri luminoase și jertfe tinere pentru binele dorit românilor

Împreună, noi cei de-acum cu cei de-atunci, strigăm „PREZENT”, visând la România.

Întâlnirea anuală a supraviețuitorilor „lotului Vișovan”

La Sighetu Marmăției, ca în fiecare an la 29 august, a avut loc întâlnirea anuală a supraviețuitorilor „lotului Vișovan”, tinerii legionari din Maramureș arestați în 1948, elevi și studenți, trecuți cu toții prin ani mulți de temniță comunistă. Seniorii prezenți și urmașii lor au urcat în celula 74 de la etajul doi al Muzeului Memorial (unde fuseseră „cazați” în iarna '48 - '49) pentru un moment de rugăciune condus de părintele Marius Vișovan. Alături de cei 2 membri prezenți ai „lotului Vișovan” - Ioan Ilban și Nistor Man, au mai participat membri ai familiilor și persoane apropiate. Ulterior s-au rugat în celulă și un grup de preoți și tineri de la Oradea și Zalău.

Cei 4 supraviețuitori (din cei 18 cât totaliza „lotul Vișovan”), ajunși deja la vârste venerabile sunt: Ioan Ilban (90 ani) și Petru Codrea (89 ani) - ambii cu domiciliul în Sighet, Ioan Dunca (88 ani) - Vișeu de Sus, și Nistor Man (91 ani) - Tg. Mureș. În afara celor din „lotul Vișovan” mai sunt în viață 7 deținuți politici din Maramureșul istoric.

PERMANENTE

Lumina care nu se stinge

Prof. GRUIE PITICAR

În ziua de 1 august 2020, sfidând pericolul pandemiei, temerarii Fundației „Profesor George Manu” s-au întâlnit într-unul din cimitirele orașului Miercurea Ciuc pentru pomenirea deținutelor politic care au trăit în penitenciarul de aici calvarul detenției din perioada regimului comunist.

Situat pe malul Oltului, înconjurat de păduri și vegheat de muntele Șumuleul Mare, orașul, cu clădirile sale vechi, ca și împrejurimile, are o frumusețe aparte, în dureros contrast cu suferința neînchisă a celor care au pățimit în închisoare. Erau într-un iad din mijlocul grădinii raiului. Despre patimile lor putem doar vorbi, însă nu le vom cunoaște niciodată cu adevărat.

La monumentul înălțat spre amintirea și cinstirea acestor suflete delicate și nobile care au urcat Golgota suferinței neamului românesc, biruitoare asupra slăbiciunii firești, asupra spaimelor, a durerii și a morții, preotul militar Mihai Mitrea al Batalionului de Vânători de Munte Miercurea Ciuc a început slujba cu intonarea Imnului Național al României. Nu am cântat doar o parte, ci întregul imn; părintele, un român inimos cum rar mai găsești, îl știa pe de rost.

Au fost pomenite nu doar martirele din închisoarea de femei, ci și legionarii asasinați aici în 1939, anul marii prigoane carliste și alți martiri și eroi ai Legiunii și ai neamului. Între numele celor care au fost simbolul curajului, al demnității naționale și al credinței în Dumnezeu, amintim acum doar câteva: monahia Mihaela Marieta Iordache, Laurenția Arnăuțoiu, Marie Eleonora Bunea, prințesă de Wied, Maria Plop, Maria Teodorescu, Germaine Luciu, Anuța Căndea.

În vremea aceasta se revărsa peste noi lumina de august, limpede și fierbinte, făcându-ne să vedem departe și să înțelegem cum ar trebui să fie inimile noastre.

Am încheiat, ca de obicei, cu Cântecul legionarului căzut și am răspuns „Prezent!” pentru sufletele prezente în sufletele noastre, apoi am mers să vedem unde au fost îngropate doamnele care au murit în penitenciar. Nu mai este niciun semn acolo, la marginea cimitirului. În loc de cruci, un container cu gunoi și o cișmea. Adică profanarea și mizeria umană alături de apa vie a Duhului ce devine în noi izvor de apă curgătoare spre viața veșnică.

Despărțirea de părintele Mitrea și de vrednica lui presbiteră a avut loc pe fondul marșului „Treceți batalioane române Carpații”, cântat de noi în timp ce păreșea terasa restaurantului unde am luat masa împreună. Pe urmă ne-am deplasat la clădirea închisorii căreia i s-a dat în ultima vreme o altă destinație. Am privit doar fațada masivei construcții ce acum se vrea luminoasă, iar doamna Cezarina Condurache a reconstituit momentul tragic al asasinării de către autoritățile teroriste a legionarilor scoși în noaptea de 21 septembrie 1939 din pușcărie, sub pretextul mutării, și împușcați undeva în apropiere.

Dacă iubim adevărul și dreptatea, nu avem voie să uităm. Oamenii aceștia, în majoritate tineri și foarte tineri, au murit nevinovați, au fost uciși fără judecată, în afara legii, pentru crezul lor. Aparent din răzbunare pentru că echipa lui Miti Dumitrescu l-a pedepsit pe cel care s-a făcut vinovat de moartea Căpitanului Corneliu Zelea Codreanu. Însă Miti Dumitrescu și echipa sa plățiseră deja cu viața și cu batjocura publică.

Sfântul Nicolae Velimirovici scria undeva că la Dumnezeu contează mai puțin câți oameni mor, ci mai ales cine moare. Adică nu mulțimea păcătoșilor, ci puținii drepti care i-au urmat poruncile. De aceea ni se pare o impietate să nu-i trecem aici pe acești martiri ai neamului nostru, amintindu-ne de ei până când vom mai avea memorie: Constantin Beneș (funcționar), Ovidiu Biriș (avocat), Titus Borzea (student), Vasile Buhai (student), Marius Cioflec (student), Constantin Coman (student), Ștefan Comjic (student), Gheorghe Constantin (student), Dumitru Constantinescu (medic), Vasile

Corbeanu (student), Liviu Dobrin (medic), Afilon Dorca (teolog), Dumitru Ducaru (subinginer), Ioan Enescu (student), Vasile Felecan (ajutor mecanic), Vasile Filipov (Școala Superioară de Comerț), Florin Gărcineanu (ofițer), Iosif Grama (student), Nicolae Nicoară Iordache (asistent universitar), Ioan Macoveschi (desenator), Augustin Liviu Mîcu (inginer), Ioan Mîter (student), Virgil Noaghia (student), Aurel Nuțiu (student), Alexandru Guță Pavelescu (avocat), Tiberiu Popa (student), Anton Barbu Popescu (funcționar), Marin Popescu (student), Nicolae Prodea (lăcătuș), Constantin Raicu (licențiat), Virgil Rădulescu (ziarist), Eugen Stamate (student), Constantin Stegărescu (licențiat Academia Comercială), Nicolae Strugaru (avocat), Vasile Susai (licențiat în Drept), Gheorghe Teodorescu (sculptor), Gheorghe Tiponut (elev), Coriolan Todan (student), Corneliu Ungureanu (licențiat în Litere), Ion Ursu (student), Gheorghe Vasiliu (ofițer), Adam Vilmuș (bucătar), Petre Zanche (funcționar), Radu Zus (student).

Dumnezeu să-i odihnească împreună cu sfinții Săi, pe ei, pe martirele de la Miercurea Ciuc și pe toți cei care s-au jertfit pentru neam și credință!

Un străin s-ar întreba probabil de ce o mână de oameni veniți de departe străbate țara întregă, umblând prin cimitire în căutare de morminte uitate sau aproape uitate, slujind la monumente părăsite, de puțin știute. La o asemenea întrebare s-ar putea răspunde așa: noi credem că adevărul despre trecut, cu toate ale sale va ieși în cele din urmă la lumină, fiindcă Mântuitorul ne-a spus: nimic nu este ascuns atât de bine, ca să nu fie dezvăluit. Toate se vor afla, mai devreme sau mai târziu, chiar de va fi să așteptăm precum au așteptat creștinii, aproape 300 de ani ca adevărul credinței să devină oficial. Pentru asta însă trebuie să țină cineva lumina mereu aprinsă, lumina mică din care se va aprinde marea lumină a adevărului. Deci îl așteptăm pe Constantin cel Mare, ținând o lumânare în mâini.

Rugăciune

Doamne, atotputernic învingător al morții și împărat al veșnicei învieri pentru ridicarea omului din păcat, înaintea tronului Tău sfânt de fulgere și soare, plec smerit genuchii și ochii nu îndrăznesc a-i ridica și mă rog Ție, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu:

Apără sub pavăza Ta sfântă și nebiruită poporul românesc, cruțându-l pe el de grele păcate, cu sufletul cuprins de întuneric, spre a vedea în strălucirea jertfei Tale însăși ridicarea lui din umilință și suferință, sărăcie și robie.

Luminează-i mintea cu lumina cunoștinței și înțelepciunea lucrurilor omezești, spre a-și vedea păcatele, netrebnicia și otrava cu care l-au acoperit

dușmanii, ca mai ușor să-l stăpânească și mai repede să-l distrugă și, văzându-și moartea cu ochii, să înțeleagă că scăparea lui este numai în Tine și în el însuși.

Încălzește-i inima de gheață cu iubirea Ta fără margini, ca să-și iubească neamul în duhul strămoșilor, de veacuri apărători Bisericii tale și pământului românesc și urmașii ce vor să vie.

Dă-i lui putere să-și stăpânească țara: câmpii, dealuri și munți și gonește în cele patru vânturi dușmanii care batjocorindu-l, urându-l și doborându-l, batjocoresc, urăsc și doboară Biserica Ta pe pământ românesc.

Deschide-i, Doamne, sufletul primitor virtuților creștinești, ridicând munte de credință în el, aducerii aminte și respectul strămoșilor, dragoste urmașilor, ca binecuvântat să fie în viitorul de aur al Neamului, cum el binecuvintează și se mândrește cu trecutul glorios al înaintașilor.

V. Ion, Buzău

Libertatea, 5 august 1937

Dionisie Stoescu

Dionisie s-a născut la 3 octombrie 1925 în comuna Grivița, Slobozia. Tatăl său, Ștefan Stoescu, era preot, iar mama, Ecaterina, învățătoare. A absolvit Facultatea de Medicină la București cu specializarea cardiologie. În timpul studenției a fost coleg și prieten cu viitorul preot Gheorghe Calciu - ambii făceau parte din Corpul Studențesc Legionar București. Cu toate acestea, Dionisie Stoescu scapă de arestările din 1948 și reușește să își termine studiile.

Dar, până la urmă, vigilența autorităților îl va așeza și pe el în temniță, fiind arestat în 1956 în legătură cu Revoluția din Ungaria. Condamnat la 25 ani de muncă silnică pentru „crimă de uneltire”, avea să execute 8 ani de detenție. A făcut parte din același lot cu Demostene Andronescu și Mihai Grama. Întregul lot a fost anchetat sălbatic de colonelul Enoiu, nume de tristă amintire. Mihai Grama a fost decretat de anchetatori drept lider al unei organizații inexistente de fapt în realitate. Singura „vină” reală a fost ideea și dorința acestuia de a crea o manifestație de sprijin față de ceea ce se petrecea atunci în Ungaria. Evident că manifestația era o utopie, dar Grama făcuse și o listă cu un viitor guvern anticomunist. Hârtia respectivă a ajuns însă la securitate. În guvernul de hârtie al lui Grama, Demostene Andronescu figura drept ministru al Apărării, iar Dionisie Stoescu, al Sănătății.

Toate acestea au servit drept motiv suficient pentru ca Securitatea să valideze acuzația de „crimă de uneltire”, să-i tortureze și să-i condamne. Periplul carceral al lui Dionisie Stoescu a cuprins temnițele Văcărești, Aiud și Jilava.

S-a eliberat în 1964, odată cu decretul general de grațiere a foștilor deținuți politici. Va profesa medicină la Sinaia și București iar, în 1981 va reuși să părăsească lagărul României socialiste pentru reîntregirea familiei. Ajuns inițial în Africa, va practica medicina în Camerun, iar ulterior se va stabili în Franța, la Paris, unde va lucra ca medic până la pensionare.

Reprezentant de seamă al exilului, Dionisie Stoescu a fost nelipsit din Biserica Românească Jean de Beauvais din Paris. După 1990 a revenit mereu în țară, de obicei alături de bunii săi prieteni Marcel Petrișor și Decebal Becea, participând la comemorarea Aiud sau la parastasul Părintelui Calciu. Mereu în activitate, mereu dornic să povestească și să învețe pe cei ce tânjeau după adevăruri ascunse, Dionisie Stoescu a făcut cu bucurie apostolat istoric și legionar printre tineri.

Conferințe, comemorări, pelerinaje la Jilava, întâlniri cu liceeni și elevi, lansări de carte... multe amintiri și bucurii ne leagă de chipul și numele său.

Îl văd la Aiud, ascuns la umbra crucii de lângă Monument până la momentul intonării cântecelor legionare când țâșnea la datorie; parcă îl zăresc și acum apărând zâmbitor la târgurile de carte la care venea să ne viziteze și încurajeze, îl regăsesc în amintiri pe platoul de la Majadahonda, însoțit de fiica sa, doamna Cristiana Beciu, îmi amintesc perfect glasul lui și îl aud povestind... „fata moșului... noi nu suntem urmașii Romei...”.

Dionisie Stoescu a trecut la Domnul în 22 august 2020 și a fost înmormântat la Paris, dar amintirea lui rămâne veșnic în toate locurile și toate inimile în care a locuit.

Dionisie Stoescu – PREZENT!

Eugen Dimitriu

Eugen s-a născut la Sărata, raion Telenești, Cetatea Albă, la 1 octombrie 1923 în familia Vasile (funcționar PTT) și Varvara (învățătoare) Dimitrov (români cu nume rusificat). A iubit biserica de mic. În satul natal era nelipsit de lângă preot la toate slujbele, trăgea clopotele și îngrijea candelile. Rugăciunea i-a fost fir călăuzitor al vieții, iar Maica Domnului – pe care a și văzut-o

în vis, peste ani, la Aiud – protectoare. Eugen a urmat școala primară în Telenești, apoi în 1935 va ajunge împreună cu părinții săi la Fălticeni unde aceștia fuseseră transferați cu serviciul.

Elev al liceului Nicu Gane din Fălticeni, va lua contact cu Frăția de Cruce existentă în liceu. Se va încadra în noiembrie 1940 și va activa alături de Dumitru Bordeianu și alți camarazi ce aveau să treacă ulterior prin infernul carceral. Prima detenție o execută pe vremea lui Antonescu, fiind condamnat în 1941 la 2 ani de închisoare corecțională pentru „rebeliune”. Va executa această pedeapsă la penitenciarul din Râmnicu Vâlcea.

După eliberare, în 1943, își va lua examenul de bacalaureat și se va înscrie la Facultatea de Drept din Iași. La scurtă vreme se va căsători cu Eugenia, fiica preotului Todicescu din Fălticeni. Bucuria tinereții familiei va fi de scurtă durată, Eugen avea să fie arestat în cumplita noapte de 15 mai 1948. Judecat de Tribunalul Militar Iași pentru „activitate în cadrul Mișcării Legionare Iași”, va primi o condamnare de 5 ani muncă silnică. Fiind student și legionar va ajunge prin Jilava la Suceava – unde se plămădea viitorul experiment monstruos al reeducării – și apoi în cumplita temniță a Piteștiului.

În urmă unei trieri medicale făcute la Pitești, mai mulți deținuți bolnavi de TBC sunt trimiși la Târgu Ocna. Autoritățile nu vizau în fapt salvarea

lor, transferul făcând în fapt parte din metoda lor diabolică de a exporta reeducarea în toate penitenciarele comuniste. Între cei „aleși” s-a aflat și Eugen Dimitrov. Care ajunge astfel la Târgu Ocna în mai 1950. La un an distanță, în mai 1951, va fi ales pentru reeducare de către ofițerul politic. Ținând piept comitetului de reeducare condus de Nuți Pătrășcanu, Eugen Dimitrov va sparge geamul camerei în care se aflau și va striga din răspuseri „Asasinilor, o să dați seama mâine pentru ce faceți acum”, închisoarea a început să vuiască până când țipetele și bătăile în uși au fost auzite de oamenii din oraș. Scandalul iscat de Dimitrov a luat proporții tot mai mari, au urmat inspecții, încercări de intimidare, izolare și înăsprirea regimului de detenție care nici până atunci nu fusese prea blând. Cu toate acestea Dimitrov nu a cedat, iar acțiunea de reeducare în „forma Pitești” a eșuat la Târgu Ocna.

Eugen Dimitrov va părăsi Târgu Ocna în toamna lui 1951 când va fi transferat la Aiud. Aici va primi, în 1953, un supliment de pedeapsă, încă 12 luni condamnare administrativă. Se va elibera dintre zidurile Aiudului în iunie 1954, revenind la Fălticeni și la mult iubita sa soție.

Va lucra un timp ca funcționar într-o stațiune pomicolă, apoi ca muzeograf. Își va schimba numele din Dimitrov în Dimitriu, numele adevărat al familiei sale. În anii 70, în colaborare cu frații Horia și Vasile Lovinescu a pus bazele Muzeului fălticenean „Galeria Oamenilor de Seamă”.

Frater de cruce, deținut politic, muzeograf, cercetător, publicist, membru al Uniunii Scriitorilor, autor a numeroase lucrări literare, monografice și istorice, cetățean de onoare al Fălticeniilor, Eugen Dimitriu a trecut la Domnul în 2 iulie 2020, fiind înmormântat la Suceava.

**pagină realizată de
CEZARINA CONDURACHE**

Pământul Strămoșesc

O fi având și el un cuvânt. O fi având și el o dreptate. O fi având și el o nădejde sfârșită... dar cine să-l asculte și cine ar putea să glăsuiască pentru dânsul în limba omenească? Căci oamenii sunt surzi, patima cea neagră le-a învățat inimile, spiritele rele, duhurile cele necurate i-au luat în stăpânire și îi mână, îi mână mereu la moarte.

Pe acest pământ necăjit și robit, nu-l mai aude nimeni: nici în doina melancolică a durerilor lui străbătătoare de veacuri, nici în melodia voinicească a bătăutei și nici în cântecul de alarmă al gloriei, pe care îl fredonează din adâncimile lui: arcașii lui Ștefan în frunte, Mihai în Câmpia de la Turda și Tudor și Horia și Iancu.

O! Pământ al strămoșilor! De mila ta noi plângem. Vorbește. Noi te-am mai ascultat odată și ți-am jurat credință: ori te vom scoate din robie, ori vom muri în luptă.

Iată ce ne face să ieșim azi din tăcerea noastră – așa de lungă și poate de mulți neînțeleasă – și să vorbim. Natural, nu putem vorbi decât adevărul. Blestem pe capul aceluia care în aceste clipe va vorbi altceva decât adevărul.

Iată-l, fără înconjur:

1. Ne găsim cu mișcarea națională în fața unui dezastru, pentru mulți neașteptat. (Lăsăm la o parte veșnicii inconștienți care la fiecare înfrângere găesc un argument ca s-o justifice și cu asta sunt încântați, iar mai târziu afirmă chiar că e „biruință”... Cât timp o să ne purtați cu vorba? Pe cine înșelați? Ce? Am înnebunit cu toții?)

2. Noi am știut că acest dezastru va veni, pentru că am văzut întâmplându-se lucruri prea grave.

Trebuie să afirmăm aici, categoric, că am intervenit neîntrerupt timp de doi ani, plângând și uneori preferând să fim taxați ca obraznici, pentru a înlătura sfârșitul tragic către care ne apropiam. Acestea pot fi dovedite oricând și vor fi dovedite prin acte. (Unii, curați la suflet, încercând să îndrepte răul, au fost taxați de „trădători”. Și trădători au rămas. Dar... vom vedea).

3. Deci, să se știe, chestiunea nu e de ieri, ci e veche. Conflictul care a izbucnit în primăvara aceasta nu este decât manifestarea publică a unui conflict surd care exista de mai multă vreme.

4. Cauzele conflictului sunt cu mult mai profunde decât acelea pe care le cunoaște lumea. Ele se vor publica într-o broșură aparte, la timp.

5. În acest conflict, atitudinea noastră inițială a fost: **unire și purificare**. (Scoaterea imediată a elementelor rele din mișcare). Acestea, până la înlăturarea și celorlalte cauze. Am depus toate eforturile, dar din cauza intrigii, a interesului, a răului care copleșea, gândul nostru nu s-a putut îndeplini. (Intervenția și răspunsurile de la ambele tabere se vor publica la vreme).

6. În fața alegerilor care au survenit, punctul nostru de vedere a fost: dacă bătrânii nu au înțeles ca în fața dușmanului și a momentului greu să se unească, oricare ar fi fost cauzele personale sau de altă natură care i-au dezbinat, nu merită încurajarea nici a noastră și nici a neamului. Deci n-am fost la alegeri, n-am votat, n-am făcut propagandă, ci am stat în biserică rugându-ne pentru iertarea păcatelor tuturor...

7. Astăzi împrejurările ne impun de a păstra o independență absolută față de ambele tabere. Am anunțat motivat aceasta dlor. Cuza și Șumuleanu.

8. Din această situație începem, organizați, o acțiune pentru salvarea mișcării, sprijinindu-ne pe trei adevăruri evidente:

a) Din cauza certurilor dintre noi, frontul spre adevăratul dușman a rămas descoperit. Jidanul triumfă.

b) Steagurile noastre, ale Ligii, pe această cale, merg la înfrângere sigură.

Iată mersul fatal:

25 Mai 1925. Severinul-Focșanii.

25 Mai 1926. Cei zece deputați.

8 Mai 1927. Dezbinarea.

8 Iulie 1927. Începutul înfrângerilor. Căderea în alegeri.

Ultima treptă: Să ne ia oamenii mâine cu topoarele pentru că i-am pus să jure pe steaguri și acum ne facem de cap. Aici însă avem răspunderea noastră, deci vom fi la postul nostru.

c) Viitorul nu ne mai este asigurat de nimeni în țara asta.

9. Deci acțiunea noastră organizată în Legiunea „Arhanghelul Mihail” răspunde acestor trei adevăruri prin scopurile ei precise:

a) Fața la dușman – deviza noastră izvorâtă dintr-o necesitate de a ține pe loc pe dușman.

b) Salvarea steagurilor Ligii de la înfrângere, dintr-o datorie de ordin moral superior. (Cu atât mai mult, cu cât noi am conceput, am croit, am purtat cel dintâi steag).

c) Asigurarea viitorului nostru amenințat: dintr-un drept indiscutabil pe care-l avem.

De ce „Legiune” aparte?

10. De acolo de unde eram, am încercat urmărirea și îndeplinirea acestor puncte. Am fost însă copleșiți de intriganți, de interesați, de răi, încât ne-am văzut siliți de a ne retrage pe poziția aceasta și a ne organiza: singura formulă pe care o credem eficace pentru a salva ceea ce se mai poate.

11. Toți cei care se simt legați de steaguri, indiferent din ce tabără sunt și care vor ști să-și iubească mai mult țara și pe Dumnezeu decât pe părinții lor, ne vor urma. Nu la vorbe, nici la taifas, ci la fapte! Ceilalți nu ne vor urma pentru că nu vor putea și nu vor putea pentru că nu le vom permite.

12. Acesta este punctul nostru de vedere. Aici suntem și aici vom rămâne.

Deci, încă o dată: **Fața la dușman!**

Corneliu Zelea Codreanu, avocat, fondator al Asoc. Studenților Creștini, membru fondator al Ligii

Ilie Gârneață, avocat, fost președinte al Asoc. Studenților Creștini în timpul mișcării, membru în Ligă.

Ion I. Moța, avocat, președinte de onoare al Centrului Studențesc Petru Maior (Cluj), fost președinte activ în timpul mișcării, membru în Ligă.

Corneliu Georgescu, avocat, membru în Ligă.

Radu Mironovici, membru în Ligă.

Pământul Strămoșesc, Nr. 1, august 1927

PERMANENȚE

ISSN 1453 – 9551

Editor: Fundația Culturală „PROFESOR GEORGE MANU”

Str. Australului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32,

024073, Sector 2; București

e-mail: fgmanu@gmail.com

Internet: <http://www.fgmanu.ro>

tel. 021-252-20-41; 0746 548 305

REDACTOR ȘEF:

BOGDAN MUNTEANU

REDACTORI:

PR. MARIUS VIȘOVAN

PR. VASILE GORDON

CIPRIAN VOICILĂ

CEZARINA CONDURACHE

CORRESPONDENȚI STRĂINĂTATE:

CĂLIN GABOR

NICOLAE OPRESCU

DANIELA MILITARU - TEHNOREDACTOR

ADMINISTRAȚIE – DIFUZARE:

MILITARU CARMEN DANIELA O.P. 37 Ghiseul 2 – 14, 024280 București

RELAȚII CU PUBLICUL LA SEDIUL FUNDAȚIEI:
LUNI, MARTI, MIERCURI, JOI, VINERI: 14-18

FUNDAȚIA “PROFESOR GEORGE MANU”

1994-2020

PREȘEDINȚI:

† NICOLAE GOGA, 1994-1995

† MIRCEA NICOLAU, 1995-2011

† NICOLAE ROȘCA, 2011-2013

† GHEORGHE GHEORGHIU,

2013-2015

ACTUALA CONDUCERE:

PREȘEDINTE ONORIFIC:

ELISABETA IONESCU

CONSILIER ONORIFIC:

VASILE AFILIE

PREȘEDINTE:

CEZARINA CONDURACHE

- Redacția își păstrează distanța față de conținutul articolelor; responsabilitatea revine exclusiv autorilor.